

Jaarrapport 2016

mensenkinderen

Jaarrapport 2016

Colofon

Mensenkinderen

Adres: Spoorlaan 1a, 8071 BN Nunspeet

Telefoon: (0341) 45 55 59

E-mail: info@mensenkinderen.nl

Website: www.mensenkinderen.nl

KvK nummer: 39 08 3777

RSIN nummer: 812 5656 17

Giro: NL87 INGB 0000 0055 35

ING: NL69 INBG 0664 2902 80

Inhoud

Voorwoord	4
Mensenkinderen in vogelvlucht	6
Bestuursverslag	16
Mensenkinderen activiteiten 2016	19
1. Noodhulp en basiszorg	20
2. Medische zorg	37
3. Evangelisatie en kerksteun	40
4. Onderwijs en welzijn kinderen	47
5. Zorg voor specifieke doelgroepen	57
Financiën	69
Balans per 31 december 2016	70
Staat van baten en lasten over 2016	71
Kasstroomoverzicht	72
Algemene toelichting	73
Toelichting op de balans per 31 december 2016	75
Reserves en fondsen	76
Toelichting op de staat van baten en lasten 2016	78
Overzicht verschillen werkelijk en begroot	84
Toelichting op overzicht verschillen werkelijk en begroot	85
Begroting 2017	86
Toelichting op de begroting 2017	87
Accountantsverklaring	88

Voorwoord

Dit is de eerste keer dat ik als voorzitter het voorwoord van het jaarrapport verzorg. Vele jaren lang richtte Jan de Lange op deze plek het woord tot u. In december 2016 was hij periodiek aftredend. Voor hem de tijd om afscheid te nemen van het bestuur en de voorzittershamer aan mij over te dragen.

Bijna 13 jaar lang heeft Jan de Lange met veel plezier en vol enthousiasme zijn taak vervuld. Zijn geloof in God die in liefde naar mensen omziet was hierbij zijn inspiratiebron. Tijdens zijn voorzitterschap is Mensenkinderen gegroeid naar een organisatie van betekenis. Daar is Jan op gepaste wijze trots op, maar bovenal dankbaar voor. Telkens benadrukte hij dat we alle voorspoed en succes niet aan onszelf te danken hebben, maar aan Gods zegen. Daar ben ik, en mijn medebestuurders en personeelsleden met mij, het roerend mee eens. We leven en werken in afhankelijkheid van God.

De medewerkers en mijn collega-bestuurders van Mensenkinderen krijgen nog wel eens de vraag, hoe het toch mogelijk is dat een klein team van 5 mensen (4,4 FTE), zoveel projecten uitgevoerd krijgt; blijkbaar vindt men dat bijzonder. We vertellen dan dat Mensenkinderen van meet af aan gekozen heeft voor een slimme manier van werken waarbij alles er op gericht is om de kosten zo laag mogelijk te houden en de beschikbare gelden zo effectief mogelijk te gebruiken: geen kostbaar transport van goederen van Nederland naar de veldlanden, geen hoge salarissen, geen duur kantoor, maar efficiënte samenwerking met lokale kerken en organisaties waarbij de benodigde spullen ter plekke worden gekocht. Op deze wijze kan snel en doeltreffend hulp geboden worden.

We zijn dankbaar dat deze werkwijze veel mensen aanspreekt, hetgeen blijkt uit het grote aantal giften en het groeiend aantal donateurs. Het sterkt ons in de gedachte dat we de juiste koers hebben gekozen en het is voor ons des te meer reden om te blijven zoeken naar mogelijkheden om kosten te besparen en manieren om nog efficiënter te werken.

In dit jaarrapport 2016 vindt u veel informatie over wat er in het afgelopen jaar allemaal is gebeurd. Naast de verhalen over de vele projecten vindt u ook de jaarrekening 2016. Wellicht ervaart u de inhoud als kille getallen, maar de cijfers bieden een zakelijke weergave van kosten, baten en bestedingen. Het is echter goed om te beseffen dat achter al die getallen een wereld schuil gaat van individuele donateurs die het werk van Mensenkinderen steunen; werknemers die hun uiterste best doen het gedoneerde geld zo goed mogelijk te besteden; vrijwilligers en partners die zich inzetten voor de naaste in nood; en al die mensen die de pech hebben te moeten leven in armoede.

Pas wanneer je de geholpen mensen ontmoet, pas dan komen cijfers 'tot leven' en besef je dat het uiteindelijk gaat om medemensen van vlees en bloed die net als wij verlangens, behoeften en wensen hebben. Wanneer je de verweesde blik van straatarme kinderen ziet, dan raakt je dat diep van binnen. Dan gun je het deze kinderen dat ze liefde, zorg en veiligheid ervaren.

Als Mensenkinderen mogen we terugkijken op een gezegend 2016. Tienduizenden donateurs stelden ons in staat om talloze behoeftige mensen te helpen met praktische hulp maar ook met de boodschap van het evangelie. Dat stemt ons heel dankbaar.

Die zegen beschouwen we ook als een opdracht. NI. dat we samen met u in afhankelijkheid van onze Heer, ons blijven inzetten voor het betonen van liefde en barmhartigheid jegens de arme mensenkinderen in Albanië, Armenië, Bulgarije en Moldavië.

*Dr. Hans Renkema
(Voorzitter van het bestuur)*

Mensenkinderen in vogelvlucht

1. De naam Mensenkinderen

In de Bijbel komt het woord 'mensenkind' (Hebreeuws: ben adam) ruim 100 keer voor. Hiermee wordt de enkeling in het geheel van

בְּנֵי־אָדָם = mensenkinderen

de mensheid bedoeld. Het wil zeggen dat God te midden van miljoenen mensen oog heeft voor die ene mens. Dat is ook wat Mensenkinderen beoogt: oog hebben voor (de nood van) de individuele mens. Mensen zijn geen nummers, maar individuen die behoefte hebben aan voedsel, onderdak, liefde, zorg en hoop voor de toekomst. Kortom: Mensenkinderen zet zich er voor in om Gods zorgende liefde en liefdevolle zorg handen en voeten te geven.

2. Bijbels uitgangspunt

"Jezus trok rond langs alle steden en dorpen, hij gaf er onderricht in de synagogen, verkondigde het goede nieuws over het koninkrijk en genas iedere ziekte en elke kwaal. Toen hij de mensenmenigte zag, voelde hij medelijden met hen, omdat ze er uitgeput en hulpeloos uitzagen, als schapen zonder herder." (Mattheus 9:35-36)

Mattheus geeft in deze twee verzen het meest kenmerkende van Jezus' persoon en werk weer:

- Jezus ziet de mensen die er uitgeput en hulpeloos uitzien;
- Jezus voelt medelijden met hen (NBG: *wordt met ontferming over hen bewogen*);
- Jezus komt in actie en helpt met hoopvolle woorden en praktische daden;
- Jezus verkondigt het goede nieuws van het koninkrijk van God
- Jezus biedt hulp door alle ziekte en kwaal te genezen.

3. Missie

Het Bijbels uitgangspunt leidt tot de volgende missie van Mensenkinderen:

Mensenkinderen is een christelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking, sociale hulp, noodhulp en ondersteuning van diaconale- en evangelisatieactiviteiten.

In navolging van Jezus Christus is Mensenkinderen **Bewogen** met de allerarmsten en wil hulp bieden door mensen in Nederland **Bewust** te maken van de grote nood van de allerarmsten en ervoor zorgen dat zij **Betrokken** raken bij het werk van Mensenkinderen, zodat de allerarmsten gesteund en bemoedigd worden met de **Blijde Boodschap** en **Barmhartige daden**.

Mensenkinderen biedt hulp aan de allerarmsten ongeacht ras, religie, geslacht of politieke overtuiging.

4. Doelstelling

Het doel van Mensenkinderen is tweeledig:

- a. Het in woord en daad uitdragen van het evangelie van Jezus Christus door het verlenen van directe materiële en immateriële hulp aan mensen die deze hulp

nodig hebben zonder hierbij onderscheid te maken naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke andere in het kader van haar doelstelling niet relevante grond ook;

- b. Het geven van voorlichting aan groepen en individuen en deze motiveren, zodat ze betrokken raken bij het helpen en dienen van de naaste in nood.

5. Visie

Mensenkinderen financiert op kosteneffectieve wijze projecten waarbij:

- de nood van arme medemensen in de veldlanden doeltreffend gelenigd wordt;
- de arme medemensen in de veldlanden hoop en nieuwe kansen voor de toekomst krijgen;
- de arme medemensen in de veldlanden de mogelijkheid krijgen kennis te maken met het evangelie van Jezus Christus;
- de donateur ervan overtuigd is dat Mensenkinderen als een goede rentmeester zorgvuldig met het gedoneerde geld omgaat en het zinvol en effectief besteedt waardoor de donateur volledig vertrouwen heeft in Mensenkinderen;
- Mensenkinderen door transparantie en heldere communicatie aan zowel partners als donateurs bewijst een betrouwbare organisatie te zijn.

6. Zo maakt Mensenkinderen het verschil

No-Nonsense organisatie

Mensenkinderen is niet een doel in zichzelf, maar wil er zijn voor de medemensen in Oost-Europa en Armenië die in nood zijn en hen hulp bieden. Als goede rentmeesters doen we er daarom alles aan om zo effectief en kostenefficiënt mogelijk te werken, zodat zoveel mogelijk geld besteed wordt aan het doel waarvoor de donateur het geschonken heeft.

Lage overhead

Mensenkinderen heeft slechts 5 medewerkers (4,4 Fte). Hoewel een klein team, zijn deze gedreven personeelsleden voldoende toegerust om alle aspecten van de organisatie goed en zorgvuldig uit te voeren: fondsenwerving, (project)administratie, boekhouding, contacten met de veldlanden, controle projecten etc. etc..

Geen (dure) directeur

Mensenkinderen vindt het niet nodig om een duur directeurssalaris te betalen. Daarom heeft het bestuur de directiefunctie op zich genomen en een groot deel van de verantwoordelijkheden gedelegeerd naar de bureaumanager. De ervaring heeft geleerd dat dit prima werkt.

Geen dure organisatie

Mensenkinderen is zich er terdege van bewust dat we mogen werken met aan ons toevertrouwde gelden. Goed rentmeesterschap staat daarom hoog in het vaandel.

Natuurlijk, en dat zult u begrijpen, worden er kosten gemaakt, daar valt niet aan te ontkomen. Maar wij hechten er grote waarde aan om de kosten zo laag mogelijk te houden. Bij al onze activiteiten stellen we onszelf de vraag: Kunnen we de kosten die gemaakt worden

verantwoorden met het oog op de doelstelling? Kortom we houden de kosten scherp in de gaten.

Geen beleggingen of grote bankrekening

De giften die door donateurs aan Mensenkinderen gedoneerd zijn, worden zo snel mogelijk besteed aan de hulpprojecten. Mensenkinderen heeft geen exorbitante grote bedragen op haar bankrekening staan. Evenmin worden giften van donateurs gebruikt voor onzekere beleggingen.

Geen dure kantoren

Mensenkinderen heeft een klein kantoor in het centrum van Nunspeet. Het kantoor heeft twee kantoorruimtes en een opslagzolder. Het kantoor is groot genoeg om alle werkzaamheden te verrichten.

Geen (dure) transporten

Omdat Mensenkinderen alle hulpgoederen in de veldlanden koopt, wordt er aanzienlijk bespaard op transportkosten. Immers goederen vanuit Nederland transporteren brengt veel kosten met zich mee en veel werk: logistiek, laden, benodigde documenten regelen etc..

Door het gekozen beleid, kan Mensenkinderen snel, efficiënt en effectief hulp bieden.

Hulpgoederen worden ter plaatse ingekocht

Mensenkinderen hecht er grote waarde aan dat donaties snel en effectief worden gebruikt. We hebben er daarom voor gekozen in Nederland geen goederen in te zamelen. Immers het inzamelen van goederen kost veel energie. Bovendien is er een loods nodig waar goederen gesorteerd en opgeslagen kunnen worden.

Mensenkinderen is van mening dat het effectiever is om in de veldlanden ter plaatse de benodigde goederen in te kopen. Op deze wijze wordt er in de lokale economie geïnvesteerd. Dat is zeer zinvol. Ook scheelt deze werkwijze enorm veel transportkosten. Bovendien kan met deze manier van werken heel snel hulp geboden worden – we zijn immers niet afhankelijk van transporten vanuit Nederland, maar kunnen de goederen snel ter plekke inkopen en bezorgen bij de mensen die het nodig hebben.

Een bijkomend voordeel is dat etiketten, garantieregelingen en gebruiksaanwijzingen van de gekochte producten in de landstaal geschreven zijn.

Zo maakt Mensenkinderen het verschil:

- ✓ Geen dure organisatie of dure kantoren
- ✓ Geen (dure) transporten of (dure) directeur
- ✓ Hulpgoederen worden ter plaatse gekocht
- ✓ Snelle effectieve hulp
- ✓ Samenwerking met lokale organisaties en kerken

7. Kernwaarden

Uit de doelstelling, missie en visie zijn vier kernwaarden op te maken. Deze zijn leidend in de keuzes die Mensenkinderen op verschillende niveaus maakt. Het gaat om:

<i>Rentmeesterschap</i>	Mensenkinderen gaat zorgvuldig om met de aan haar toevertrouwde middelen, met mensen en met het milieu.
<i>Betrokkenheid</i>	Mensenkinderen is vanuit het christelijk geloof en vanuit christelijke naastenliefde met hart en ziel begaan en bewogen bij de materiële, psychische en geestelijke nood van de naasten in de veldlanden.
<i>Gelijkwaardigheid</i>	Mensenkinderen gelooft dat alle mensen schepselen van God zijn en daarom kostbaar en uniek. Hieruit volgt dat voor Mensenkinderen alle mensen gelijkwaardig zijn.
<i>Betrouwbaarheid</i>	Mensenkinderen wil in al haar handelen jegens donateurs, jegens Nederlandse contacten en jegens buitenlandse contacten een betrouwbare partner zijn.

8. Activiteiten

Mensenkinderen is een christelijke organisatie die in samenwerking met lokale kerken en organisaties in de veldlanden hulp biedt aan medemensen in nood, zonder daarbij onderscheid te maken naar religie of etnische achtergrond.

In Nederland wordt voor de projecten geld geworven. De benodigde goederen worden in de veldlanden aangeschaft. Op deze wijze investeert Mensenkinderen in de lokale economie.

9. Veldlanden

Mensenkinderen biedt momenteel hulp in vier landen: Albanië, Armenië, Bulgarije en Moldavië.

10. Projectrapportage en projectcontrole

De partners waarmee Mensenkinderen in de veldlanden samenwerkt, maken van alle uitgevoerde projecten uitvoerige rapportages. Die rapportages bestaan uit een financieel rapport, bedankbrieven, verslag van het project en foto's.

De veldlanden worden door Mensenkinderen minimaal twee keer per jaar bezocht. Tijdens deze werkbezoeken worden steekproefsgewijs uitgevoerde projecten gecontroleerd.

11. Fondsenwerving

Het werven van fondsen voor projecten gebeurt op verschillende manieren:

- Direct Mail
- Bijsluiters bij landelijke en regionale bladen (o.a. tv-magazines)
- Telemarketing
- Acties werving van nalatenschappen
- Bezoeken van donateurs, diaconieën, bedrijven etc..

- Giftverzoeken bij fondsen
- Via de website

12. Voorlichting

Om zoveel mogelijk mensen bij het werk van Mensenkinderen te betrekken wordt voorlichting gegeven middels:

- het magazine **MENSENKINDEREN**
- website: www.mensenkinderen.nl en facebook
- het bezoeken van donateurs, diaconieën, bedrijven, scholen etc..
- het verzorgen van presentaties, lezingen en kerkdiensten
- foldermateriaal
- reclame via advertenties, persberichten, spandoeken, banners
- radio-interviews
- interviews in regionale en landelijke dagbladen en periodieken

13. Bestuur, medewerkers en vrijwilligers

In 2016 was het onbezoldigde bestuur als volgt samengesteld:

 Jan de Lange Voorzitter Voormalig directielid Rabobank Ommen	 Dr. Hans Renkema Secretaris Voormalig gemeentepredikant en universitair hoofddocent	 Mr. Emiel Kars Penningmeester Voormalig maatschappelijk werker en jurist
 Ds. Hans Scholing Bestuurslid Emeritus predikant	 Ds. Piet Rozeboom Bestuurslid Predikant te Aldeboarn (Fr)	 Aafje van Dekken Bestuurslid Kerkelijk werkster

In 2016 waren de volgende medewerkers bij Mensenkinderen in loondienst (4,4 fte):

Ds. Egbert van Beesten
Manager & zendingspredikant

Dagelijkse leiding, teksten, presentaties, kerkdiensten, nalatenschappen

Bram van Dijke
Buitendienstmedewerker

Contacten met donateurs en veldlanden, acquisitie, nalatenschappen, presentaties en zendingsdiensten

Harry van der Kamp
Buitendienstmedewerker

Contacten met donateurs en veldlanden; acquisitie, nalatenschappen, presentaties en zendingsdiensten

Koert Koster
Administratief medewerker

Administratieve werkzaamheden en projectadministratie

Richard Verhoef
Managementassistent

Data-analyse, financiële administratie, mailbegeleiding

In 2016 waren als vaste vrijwilligers de volgende mensen bij Mensenkinderen betrokken:

Mevr. Judith Bosch	- Algemeen ambassadeur
Dhr. Wim Petter	- Ambassadeur voor het project 'Koe zoekt gezin'
Mevr. Martha Evers-Knoppert	- Vertalingen
Mevr. Janny Mellema-Bolt	- Administratie en algemene werkzaamheden
Mevr. Herma Mager	- Persberichten

14. Huisvesting

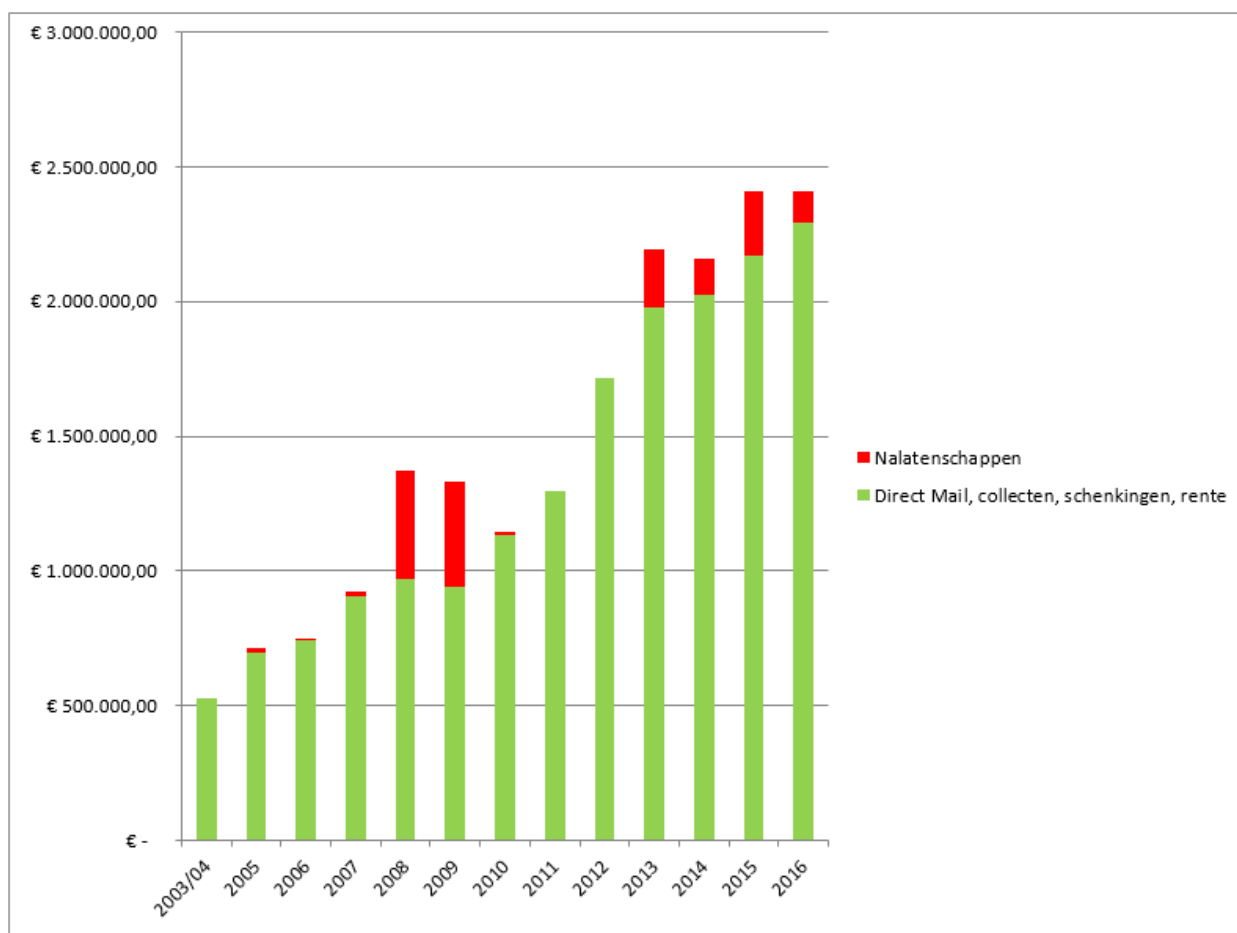
Het kantoor van Mensenkinderen is gevestigd aan de Spoorlaan 1a, te Nunspeet (1^e etage).

15. Inkomsten 2003 tot en met 2016

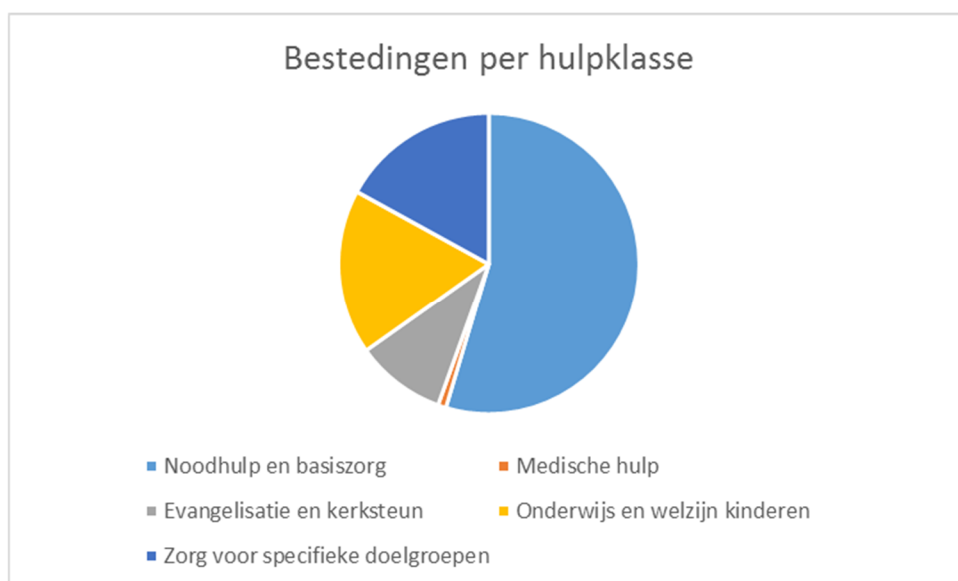
Sinds de oprichting van Mensenkinderen in 2003 zijn de inkomsten (Direct Mail, collecten, schenkingen en rente) elk jaar (met uitzondering van 2009) gestegen.

De totale inkomsten in 2016 zijn t.o.v. 2015 gestegen met € 6.105,-. Wanneer we echter de nalatenschappen buiten beschouwing laten, omdat dat incidentele en niet te begroten inkomsten zijn, dan zijn de inkomsten gestegen met € 127.873,-. Dat is een prachtig resultaat waar we erg dankbaar voor zijn.

16. Bestedingen per hulpklasse

Bestedingen per hulpklasse		
Noodhulp en basiszorg	€	892.895,00
Medische hulp	€	14.509,00
Evangelisatie en kerksteun	€	158.529,00
Onderwijs en welzijn kinderen	€	290.537,00
Zorg voor specifieke doelgroepen	€	278.528,00
	€	1.634.998,00

17. Mensenkinderen op weg naar 2020

Het bestuur en de medewerkers van Mensenkinderen houden de ontwikkelingen op het gebied van fondsenwerving, ontwikkelingssamenwerking, kerkelijke betrokkenheid en de politieke en economische situatie in de veldlanden scherp in de gaten. Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op o.a. de groei van donateursaantallen, inkomsten en hulpverlening. Met de kennis van deze ontwikkelingen heeft het bestuur, in overleg met het personeel, piketpaaltjes voor de toekomst geslagen en een beleidsplan 2017 en een meerjarenbeleid gemaakt.

De belangrijkste punten uit het beleid zijn de volgende:

- 1) Mensenkinderen blijft kritisch kijken naar het functioneren van de eigen organisatie. Daar waar nodig, zullen aanpassingen gemaakt worden.
- 2) Het donateurbestand zal voortdurend kritisch geanalyseerd worden. Met de uitkomsten kan gericht DM worden ingezet hetgeen (mail)kosten zal besparen en extra inkomsten zal genereren. Daarnaast zullen verschillende acties ondernomen worden: een actie om 'slapende' donateurs weer te heractiveren; actie werving nalatenschappen; actie werving nieuwe donateurs middels bijsluiters bij verschillende mediatisels.

- 3) Er worden acties ondernomen om donateurs meer aan Mensenkinderen te binden, o.a. middels het uitgeven van een A3-Nieuwsbrief, Facebook, de website en door gebruik te maken van Telemarketing.
- 4) Er zal meer ingezet worden op het verhogen van de naamsbekendheid van Mensenkinderen middels persberichten, social media, website, advertenties, interviews etc..¹

¹ Het volledige beleidsplan 2017 is te downloaden via de website www.mensenkinderen.nl.

Bestuursverslag

Terugkijkend op 2016 overheerst bij het bestuur een gevoel van dankbaarheid. We zijn dankbaar voor het vele dat gedaan werd voor de armen en behoeftigen in onze veldlanden. We zijn dankbaar voor de betrokkenheid van vele donateurs, voor giften en andere blijken van verbondenheid met het werk van Mensenkinderen. Bovenal zijn we onze Hemelse Vader dankbaar voor zijn kracht, liefde en zegen.

Bestuur

Het bestuur van Mensenkinderen bepaalt vorm en richting van het beleid in overeenstemming met de doelstellingen zoals die zijn omschreven in de statuten. Daarnaast ziet het bestuur toe op de uitvoering van het beleid. Tevens vervult het bestuur de directiefunctie. De dagelijkse leiding van het kantoor heeft het bestuur in handen gelegd van de bureaumanager die nauw contact onderhoudt met het bestuur.

In 2016 bestond het bestuur uit 6 personen. Bestuursleden ontvangen geen salaris maar ontvangen een vrijwilligersvergoeding. Een deel van de bestuursleden heeft in 2016 de vergoeding weer als gift aan Mensenkinderen overgemaakt.

Vergaderingen

Het bestuur kwam in 2016 zes keer bij elkaar voor een reguliere vergadering. Gedurende het jaar werden de volgende onderwerpen besproken: jaarrekening 2015; visie, beleid en strategie voor 2017; begroting 2017; evaluatie van resultaten van het lopende jaar; rapporten en verslagen van bezoeken aan de veldlanden, de kostenverhoging van het CBF-keurmerk. Tijdens al deze vergaderingen was de bureaumanager aanwezig. In zijn persoon wordt de verbinding gelegd met de werkzaamheden op het kantoor en met de partners in de veldlanden.

Met het oog op het ontwikkelen van visie en beleid werd in oktober vergaderd met alle personeelsleden. Er was een externe expert uitgenodigd die een lezing hield over het thema framing. Vervolgens is gesproken over het beleidsstuk *Met het oog op 2017*. De uitkomsten van deze vergadering werden verwerkt in het beleid voor 2017.

De bestuursleden ontvangen wekelijks een interne digitale nieuwsbrief met daarin de financiële stand van zaken; projectfinanciering en andere belangwekkende zaken. Op deze wijze blijft het bestuur nauw betrokken bij en op de hoogte van het reilen en zeilen in de organisatie. Voor elke bestuursvergadering ontvangen de bestuursleden o.a. een financieel overzicht en een overzicht m.b.t. de gefinancierde projecten.

Interne evaluatie

Overeenkomstig de normen die het CBF aan keurmerkdragers stelt heeft het bestuur in de laatste vergadering van 2016 zijn eigen functioneren geëvalueerd. Ieder bestuurslid en ook de bureaumanager kreeg de ruimte om een oordeel uit te spreken over het functioneren van het bestuur. De interne evaluatie is als volgt in de notulen vastgelegd:

De bureaumanager wordt gevraagd of hij op- of aanmerkingen op bestuur heeft. Egbert geeft aan heel blij te zijn met het bestuur. De vergaderingen verlopen prettig en in goede harmonie; iedereen krijgt volop ruimte om zijn of haar zegje te doen en indien nodig is het bestuur daadkrachtig.

De bestuursleden vullen aan dat de onderlinge verhoudingen goed zijn en dat men elkaar goed aanvult. Verder is men van mening dat er een goede groepsdynamiek heerst.²

Kortom, het bestuur is tevreden met zijn eigen functioneren. Waar mogelijk wordt gestreefd naar verbetering.

CBF-erkend goed doel

Sinds oktober 2015 heeft Mensenkinderen het CBF-keurmerk. In 2016 is een nieuw erkenningsstelsel ingevoerd. Mensenkinderen is onder de nieuwe regeling erkend als goed doel en voldoet aan de nieuwe strengere eisen.

Bureaumanager

Het bestuur heeft een groot aantal taken neergelegd bij de bureaumanager. De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur en van de bureaumanager zijn vastgelegd in respectievelijk het Bestuursreglement en het Manager reglement.

Fraudeprotocol

In het jaar 2015 heeft Mensenkinderen zijn fraudeprotocol aangescherpt zodat het helemaal up-to-date is overeenkomstig de eisen die het CBF aan goede doelen stelt.

Relaties met belanghebbenden

Mensenkinderen hecht veel waarde aan goede contacten met alle interne en externe belanghebbenden. Daaronder vallen o.a. de medewerkers, vrijwilligers, bestuursleden, donateurs, kerken, zakelijke relaties, collega-organisaties, accountant, partnerorganisaties in de veldlanden, leveranciers en mediabureaus.

Mensenkinderen zet verschillende middelen in om te communiceren met haar doelgroepen, onder meer: ontmoetingen op kantoor, presentaties en kerkdiensten, het Mensenkinderen Magazine, de website, social media, telemarketing en persberichten.

Klachten

Van elke reactie van donateurs wordt notitie genomen en per geval wordt bepaald welke actie wordt ondernomen. Reacties van donateurs worden bijgehouden in het CRM-pakket. Wanneer er vragen, opmerkingen of klachten zijn, worden die altijd beantwoord.

² Notulen bestuur, 14 december 2016

Sipke van der Land fonds

Uit dank voor alles wat Sipke van der Land (overleden op 22 november 2015) voor Mensenkinderen en voor de behoeftige medemensen heeft betekend én om de herinnering aan hem levend te houden, heeft Mensenkinderen het **Sipke van der Land Fonds**³ in leven geroepen. Met dit fonds worden projecten uitgevoerd die nauw aansluiten bij de passie van de grondlegger van Mensenkinderen.

³ Meer informatie over dit fonds is te vinden op de website www.mensenkinderen.nl

Mensenkinderen: activiteiten in 2016

Naast de grote projecten die gefinancierd worden uit de opbrengsten van de mailingen, financiert Mensenkinderen jaarlijks tal van kleine tot middelgrote projecten die voor een groot deel bekostigd worden door particulieren, bedrijven, diaconieën, scholen, fondsen en andere donateurs van Mensenkinderen.

Wat hier volgt is een greep uit de vele projecten die Mensenkinderen in 2016 heeft uitgevoerd, zodat u een goed beeld krijgt op welke terreinen Mensenkinderen actief is en hulp biedt.

Vijf hulpklassen

De verschillende hulpprojecten van Mensenkinderen worden ingedeeld in vijf hulpklassen:

Noodhulp en basiszorg

Medische hulp

Evangelisatie en kerksteun

Onderwijs en welzijn kinderen

Zorg voor specifieke doelgroepen

1. Noodhulp en basiszorg

Wanneer mensen plotseling in grote nood geraken, zet Mensenkinderen alles in het werk om de eerste nood te lenigen. Mensenkinderen zorgt voor de basisbehoeften van de allerarmsten zoals: voedsel, een gezonde en veilige plek om te wonen, warmte en kleding.

a. Voedselpakkettenactie

Meer dan 15.000 gezinnen in Albanië, Armenië, Bulgarije en Moldavië hebben in de maanden december 2016 tot en met maart 2017 van Mensenkinderen voedselpakketten ontvangen.

Elk jaar ontvangen we medio april vanuit onze veldlanden honderden foto's van de voedselpakkettenactie met daarbij tientallen verhalen van vrijwilligers en hun belevenissen. En elk jaar opnieuw ben ik enorm onder de indruk van de levensomstandigheden van de mensen die gedurende de vier wintermaanden maandelijks een voedselpakket ontvangen. Talloze keren heb ik het met eigen ogen gezien hoe arme mensen moeten leven. En telkens probeer ik me voor te stellen hoe het moet zijn als je nauwelijks of geen eten in huis hebt en als je je kinderen niet kunt geven wat ze nodig hebben. Als je dan ook nog woont in een vervallen huis waarin het bitterkoud is...

Eerlijk gezegd lukt het me niet om me in hun situatie volkomen in te leven, want hun armoede staat mijlenver van mijn comfortabele leven in Nederland af. Ik kan me slechts enigszins inleven, maar hoe het werkelijk voelt en wat armoede werkelijk met je doet dat is nauwelijks te bevatten. Armoede is veelomvattend. Het is veel meer dan geen geld voor eten hebben. Armoede brengt heel veel angst en zorgen met zich mee. Het enige wat ik wel weet is dat armoede vre-se-lijk is.

Hulp, hoop en uitzicht

Op de foto's van de voedselpakkettenactie zie ik enerzijds de armoedige omstandigheden waarin talloze mensen noodgedwongen moeten leven. Anderzijds zie ik de blijdschap van mensen die voedselpakketten ontvangen. Ik zie hoop in hun ogen omdat ze niet vergeten worden, want er zijn mensen die bewogen zijn met hun lot.

Daarom ben ik enorm dankbaar dat we met steun van duizenden donateurs de afgelopen winter duizenden arme mensen hulp, uitzicht en hoop hebben kunnen bieden door ze voedselpakketten te geven. Het is moeilijk uit te leggen hoeveel een voedselpakket voor deze mensen betekent. Maar neem van mij aan dat het voor hen een waardevol en zeer gewaardeerd geschenk is. Sommige mensen waren tot tranen toe geroerd toen ze het pakket in ontvangst namen.

Ds. Egbert van Beesten (mei 2017)

Toewijding en passie

Benjamin, een gepassioneerd christen, is één van de mensen die vier maanden lang van 's ochtends vroeg tot s'avonds laat in weer en wind (en heel veel sneeuw!), de voedselpakketten naar de mensen bracht. Daarvoor moest hij naar de meest afgelegen dorpjes in Armenië, over besneeuwde en gladde bergweggetjes. Maar Benjamin doet dit werk met heel veel toewijding, en daarbij weet hij zich gedragen door God.

Gagik Khanumyan

De 63 jarige Gagik Khanumyan woont in de stad Stepanavan in een klein hutje. Hij is drie keer getrouwd geweest en heeft in totaal 4 zonen en is door zijn huwelijksproblemen aan de drank

geraakt. Zijn kinderen hebben ongeveer een jaar geleden het contact met hem verbroken. Hij heeft voorheen een tijd in het buitenland gewoond. In 1980 werkte hij in een houtfabriek in Rusland. Daar kreeg hij een ongeluk met een elektrische cirkelzaag waardoor hij vier vingers verloor. Omdat hij niet meer kon werken, keerde hij terug naar Armenië. Maar niemand keek meer naar hem om, zelfs zijn vrienden en bekenden

niet. Toen we hem ontmoetten zagen we dat hij erg stram en stijf was. Zijn benen waren bevroren geweest en als gevolg daarvan heeft hij hele stijve benen en een glimmende strakke huid.

Het is voor deze man in zijn hutje een ongelooflijk geschenk dat Armine, de sociaal werkster van de Evangelische Kerk in Stepanavan, hem elke maand komt bezoeken en een pakket voedingsrijke levensmiddelen brengt. Gagik is uiterst dankbaar voor het pakket maar ook voor de liefdevolle aandacht.

Een wooncontainer: vrieskist en snelkookpan

In Armenië wonen nog steeds enkele duizenden gezinnen in ijzeren containers. Tijdens hete zomers lijkt zo'n container op een snelkookpan (binnen is het vreselijk heet) en 's winters is het net een vrieskist.

Na de aardbeving in 1988 zijn hun huizen verwoest en is er nooit hulp gekomen om hun verwoeste huizen weer op te bouwen. Deze gezinnen leven in barre omstandigheden en hebben geen middelen om zelf een nieuw huis te bouwen.

De slechte economische omstandigheden in Armenië hebben tal van problemen tot gevolg: alcoholisme, prostitutie, mannen die op zoek gaan naar werk in Rusland en hun gezin in de steek laten, kinderen die opgroeien in een eenoudergezin. Uit alle verhalen blijkt hoe nodig de voedselhulp is voor arme mensen in Armenië. Iedereen is dankbaar voor de goedgeefsheid van de mensen die voor de voedselpakketten gedoneerd hebben.

Voedsel voor het lichaam en voedsel voor het hart

Gedurende de vier wintermaanden kregen de allerarmsten elke maand een voedselpakket thuisbezorgd door een vrijwilliger van de plaatselijke kerk. Niet alleen het ontvangen van een voedselpakket is van grote waarde, maar ook het kunnen delen van zorgen en problemen waar arme mensen mee te kampen hebben. Sommigen mensen maakten door deze actie voor het eerst kennis met het christelijk geloof en zetten voorzichtig hun eerste stapjes in de kerk. Daar werden ze met liefde en aandacht onthaald. De voedselpakkettenactie biedt voedsel voor het lichaam, maar ook – voor wie daar open voor staat (het is geen verplichting!) – voedsel voor de ziel.

b. Brandhout – warm de winter door

De winters in Moldavië en Albanië zijn vreselijk koud. Om te voorkomen dat er op grote schaal ontbossing plaats vindt, is het sprokkelen van hout verboden. Brandhout moet gekocht worden bij officiële handelaren. Met name bejaarden en eenoudergezinnen hebben daar geen geld voor - armoede en kou lijden gaat vaak samen. Om nog enigszins warm te blijven, liggen mensen hele dagen in bed met zoveel mogelijk kleren aan. Echter soms helpt zelfs dat niet.

Elk jaar horen we op het nieuws dat er mensen met bevroren ledematen in het ziekenhuis moeten worden behandeld en dat er mensen doodvriezen van de kou.

Naast het verstrekken van voedselpakketten is het geven van brandhout aan arme gezinnen in veel gevallen van levensbelang. De vrijgevigheid van donateurs stelde Mensenkinderen in staat om 870 arme gezinnen te voorzien van brandstof voor de houtkachel. Hartverwarmend!

Geen stroom, geen bed, geen glas, geen papieren...

Vladimir woont alleen; hij heeft geen vrouw of kinderen. Hij leeft bij de dag met wat hij heeft. Hij is straatarm, zoals op de foto's te zien is. Hij heeft geen stroom, geen keuken, en de muren lijken ieder moment te kunnen instorten. Er zit geen glas in de ramen, en hij slaapt op een matras op de vloer. Vaak slaapt hij bij de burens.

Vladimir heeft geen identiteitspapieren en krijgt daarom ook geen pensioen. De burgemeester van het dorp helpt hem nu om zijn papieren in orde te krijgen.

Vladimir was een gebroken man en had dringend hulp nodig. Daarom gaven we hem gedurende de wintermaanden vier voedselpakketten en brandhout voor de kachel.

Bevroren vingers

De mensen in het arme Armenië beleefden een lange kille winter. Dat het bitterkoud was bewijzen deze foto's van een man bij wie we een voedselpakket en brandhout kwamen brengen. Zijn vingers waren door de kou volledig bevroren.

Gelukkig kwam voor veel gezinnen in Armenië, Albanië en Moldavië, het brandhout op tijd, zodat bevriezing van ledematen voorkomen kon worden. Brandhout betekent voor hen warmte en leven.

c. Gaarkeuken – elke dag een warme maaltijd

Ontbijt, lunch, avondeten, koekjes, chips, blokje kaas... Voor de meesten van ons is dit vrij gewoon. Ja, zelfs zo gewoon en vanzelfsprekend dat we nauwelijks nog beseffen hoe rijk we zijn dat we elke dag voldoende en gevarieerd kunnen eten. Totdat je geconfronteerd wordt met de honger en nood van de arme medemens. Dan ineens besef je weer dat een plakje brood, een bord aardappels met groente en vlees absoluut niet gewoon en vanzelfsprekend is. Vele straatarme ouderen en

gezinnen in Moldavië, Bulgarije en Armenië kunnen hierover meepraten. Door de altijd aanwezige armoede is het onzeker of er elke dag wel eten is.

We zijn dankbaar dat we met hulp van donateurs bij heel veel mensen deze onzekerheid hebben kunnen wegnemen. In dagcentra en kerken zijn gaarkeukens opgezet waar de mensen kunnen komen eten of van waaruit mensen die slecht ter been zijn of bedlegerig de dagelijkse warme maaltijd krijgen thuis bezorgd.

Spijt na een leven van huiselijk geweld

Ioachim komt uit een gezin van 9 kinderen. Nadat Ioachim in militaire dienst was geweest trouwde hij met Liuba. Ze kregen twee dochters. Het echtpaar werkte in een kolchoz (een collectieve boerderij). Na enkele jaren huwelijk begon Ioachim te drinken, hij werd agressief en sloeg zijn vrouw vaak zonder reden. Het kwam regelmatig voor dat Ioachim zo agressief was, dat Liuba en haar dochters uit huis vluchtten en de nacht bij familie doorbrachten.

Liuba vond een baan in de stad Ribnita. In een warenhuis moest zij allerlei artikelen op vrachtwagens laden. Dit was zwaar werk voor een vrouw, maar zij hield het vol. Op een kwade dag brak ze, terwijl ze op weg was naar haar werk, beide benen. Na dit ongeluk werd het leven nog zwaarder voor haar. Liuba raakte grotendeels aan bed gekluisterd. Haar dochters waren inmiddels het huis uit. Zij bleef alleen achter met Ioachim die haar keer op keer sloeg. Het ging van kwaad tot erger.

De jaren verstreken en hun dochters trouwden en hadden zo hun eigen problemen. Eén van de dochters kreeg kanker en overleed na verloop van tijd. Dit was een zware klap voor de hele familie. Na haar overlijden werden zowel Liuba als loachim ziek. Liuba werd volledig verlamd aan haar benen en na een val kon loachim alleen nog maar met krukken lopen.

Nu loachim oud is, heeft hij heel veel spijt over alles wat hij fout heeft gedaan. Hij is van mening dat God hem straft voor alles wat hij zijn vrouw heeft aangedaan; daarom moet hij nu zoveel lijden. Hij doet nu zijn best om zijn vrouw te helpen waar hij maar kan. Liuba doet ook zoveel mogelijk als ze kan. Ze houdt ervan om sokken te breien en die weg te geven aan andere mensen.

Het pensioen dat loachim en Liuba ontvangen is minimaal. Ze besteden al hun geld aan medicijnen (tegen hoge bloeddruk, hartfalen en pijn in de botten).

loachim en Liuba zijn 55 jaar getrouwd. Ze ontvangen nu dagelijks een warme maaltijd en zijn daar enorm dankbaar voor. Na heel wat gepraat en aanmoedigingen zijn ze onlangs begonnen met het lezen in de Bijbel. Vanuit de kerk wordt Liuba elke zondag in een rolstoel opgehaald en naar de kerkdienst gebracht. Ze is blij dat ze de liefde en vergeving van God heeft leren kennen.

Dagelijks voor voedsel voor gehandicapten

Veel ouders in Bulgarije schamen zich voor hun gehandicapte kinderen. Mannen verlaten vaak hun vrouw (en kinderen) omdat ze niets met hun gehandicapte zoon of dochter te maken willen hebben. Er is maar weinig goede opvang en zorg voor gehandicapte kinderen.

In Russe is een tehuis waar deze kinderen terecht kunnen. Sommige ouders bezoeken hun kinderen zelden of nooit. Het tehuis heeft nauwelijks middelen om de kinderen eten te kunnen geven. Daarom is besloten een deel van het budget voor de gaarkeuken te besteden aan voedsel voor deze kwetsbare kinderen.

Elke dag samenkomen in de kerk

De mensen die vanuit de gaarkeuken van de Vriendschapskerk in Russe (Bulgarije) dagelijks een warme maaltijd ontvangen, komen elke dag op eigen initiatief om 11.00 uur samen in de kerk.

Ze zingen samen geestelijke liederen, lezen uit de Bijbel, bij toerbeurt geeft iemand uitleg over hetgeen gelezen is, er wordt gebeden met en voor elkaar en ze besluiten met het zingen van een paar prachtige liederen. Daarna nemen ze om 12.00 uur de maaltijd in ontvangst en gaan met voedsel voor de ziel en voor het lichaam naar huis om daar het voedsel met hun geliefden te delen.

d. Veld Vol Voedsel

Een klein pakketje met rijke inhoud!

Elk jaar opnieuw staan we er weer versteld van hoeveel mensen de actie Veld Vol Voedsel steunen. Het is hartverwarmend te merken dat er zoveel mensen zijn die bewogen zijn met het lot van behoeftige medemensen en daarom deze actie steunen. Deze mensen maakten het mogelijk dat we in Moldavië en Armenië ruim 6.000 gezinnen konden verblijden met pootaardappels en/of groentezaden.

De vrouw op de foto heeft een klein pakketje in handen. Qua gewicht stelt het niets voor. Maar de inhoud draagt een grote belofte in zich, nl. de belofte van een grote groenteoogst die voldoende is om een gezin met 4 kinderen te voeden. Kortom, ze heeft 'goud' in handen.

Geen vis, maar een hengel

De actie Veld Vol Voedsel biedt een structurele oplossing voor het grote hongerprobleem van noodlijdende gezinnen in Armenië en Moldavië. We geven ze zogezegd geen 'vis', maar de 'hengel' waarmee ze zelf de vis kunnen vangen.

Voedsel en waardigheid

Moldaviërs die op het platteland wonen eten voornamelijk voedsel dat ze zelf in hun eigen tuintje verbouwen – dat levert niet alleen voedsel voor de zomer en de herfst, maar de groenten worden ook ingemaakt en bewaard voor de wintermaanden. Daardoor hebben ze niet alleen genoeg te

eten, maar het geeft hen ook waardigheid omdat ze op deze manier zelf voor hun gezinnen kunnen zorgen.

Gespannen situatie in Armenië

Doordat begin april 2016 Armenië aangevallen werd door buurland Azerbeidzjan en er bijna een volledige uitbraak, kwamen grensdorpen direct onder vuur te liggen. Eigenlijk waren de dorpsbewoners zeer heldhaftig dat ze ervoor kozen om in hun dorpen te blijven.

Bij een dorpshuis kwamen de kogels door het raam en in elk dorp werden allerlei soorten kogels opgeraapt die op Armenië waren afgevuurd. Onze medewerker in Armenië vertelde dat veel van die kogels door de internationale gemeenschap verboden zijn, omdat ze door het gehele lichaam slingeren en zogezegd de gehele mens letterlijk vernietigen.

Moedige medewerkers

De medewerkers die de aardappels naar de afgelegen dorpen in de Armeense bergen brachten verdienen onze dank en respect. Onderweg naar de dorpen werden ze soms beschoten door Azerbeidzjaanse sluipschutters. .

God zij dank vielen er geen slachtoffers of gewonden. Desondanks gingen ze door met hun belangrijke, hoopgevende en hulpbiedende werk.

e. SOS – hulp aan Armeniërs uit Nagorno Karabach

Een vergeten conflict

In de Nederlandse media wordt er niet of nauwelijks aandacht besteed aan de dreigende situatie in christelijk Armenië en Karabach. Omdat Mensenkinderen al jarenlang de broeders en zusters in Armenië steunt praten wij u in dit projectverslag bij over de voortdurende gespannen situatie.

Oudste christelijke land ter wereld

Armenië is het oudste christelijke land ter wereld. In het jaar 301 werd het christendom staatsreligie. Door de eeuwen hebben de Armeniërs veel beproevingen moeten doorstaan: ze werden overheerst door Mongolen, Tartaren en Arabische stammen; in 1915 werden ca. 1,5 miljoen Armeniërs door de Ottomanen uitgemoord (dit staat bekend als de Armeense genocide); 70 jaar lang werd Armenië geregeerd en onderdrukt door de Sovjet Unie. Na al deze moeilijke tijden van onderdrukking, slachtpartijen en vervolging werd Armenië na het uiteenvallen van de Sovjet Unie in 1990 onafhankelijk.

Christelijk Armenië omringd door moslimlanden

Het christelijk geloof en de Armeense taal vormen tot op de dag vandaag de rode draad die Armeniërs samenbindt. Maar christelijk Armenië bevindt zich in een volkomen isolement. Het land wordt grotendeels omringd door 3 islamitische landen: Turkije, Iran, en Azerbeidzjan. Alleen in buurland Georgië is de meerderheid christen. De grens met Turkije is gesloten omdat Turkije de Armeense genocide van 1915 niet wil erkennen. Bovendien eist president Erdogan van Turkije dat Armenië zich terugtrekt uit Nagorno-Karabach. Het is echter ondenkbaar dat Armenië de

Armenen in Karabach in de steek zal laten.

Conflict met Azerbeidzjan

Met de onafhankelijkheid in 1990 waren de problemen voor Armenië echter niet voorbij. Er ontstond een conflict met Azerbeidzjan over Nagorno-Karabach. Dit is een autonome regio binnen voormalig Sovjet-Azerbeidzjan. Deze regio wordt voor 90% door christelijke Armeniërs bewoond. Er volgde een vier jaar durende oorlog met Azerbeidzjan. Karabach werd daarbij gesteund door Armenië. Tijdens deze oorlog vielen meer dan 30.000 doden. In 1994 accepteerde Azerbeidzjan onder internationale druk dat Karabach geen Azerbeidzjaans territorium is, maar de Azeri's wilden niet accepteren dat Karabach zich bij Armenië zou aansluiten. Het kwam tot een wapenstilstand waarbij werd afgesproken dat de kwestie Karabach diplomatiek opgelost zou worden door de zgn. Minskgroep van de OVSE. Al meer dan 20 jaar hebben tal van onderhandelingen geen resultaat opgeleverd. Uit alles blijkt dat Azerbeidzjan het conflict niet op een vredige manier wil oplossen. Ondanks de wapenstilstand vonden er in het grensgebied telkens beschietingen plaats. Jaarlijks worden tientallen Armeniërs door sluipschutters doodgeschoten.

Bewoners van de grensgebieden leven constant in angst. Zelfs het land bewerken is levensgevaarlijk. Ondanks het gevaar riskeren de arme Armeniërs en Karabachers toch hun leven omdat ze voor levensonderhoud afhankelijk zijn van wat hun landerijen aan voedsel opbrengt.

Azerbeidzjan breidt leger uit

De laatste jaren is Azerbeidzjan bezig het militaire apparaat enorm uit te breiden. De aankoop van wapens wordt betaald uit de opbrengsten van verkoop van olie en gas. De troepen langs de grens met Armenië en Karabach worden voortdurend uitgebreid. Met de groei van het leger, groeit ook de oorlogsdreiging.

Bombardementen door Azerbeidzjan

In de ochtend van 2 april 2016 werden de bewoners van de grensdorpen in Karabach plotseling opgeschrikt door bombardementen. Vele huizen werden kapot geschoten, vee werd doodgeschoten. Tienduizenden mensen lieten alles achter en vluchtten naar Armenië of naar veiligere plekken in Karabach.

Een van deze vluchtelingen, Liana Gyurdjyan, zegt: 'We willen geen oorlog, we willen in vrede en rust in ons eigen land en huis wonen. Maar nu zijn we opeens vluchtelingen geworden. Slechts een paar maanden geleden hadden we medelijden met de Syrische vluchtelingen en nu zijn we hun lotgenoten geworden...'

Fragiele wapenstilstand en toene-mende dreiging

Onder druk van o.a. Rusland, Duitsland, Frankrijk en de VN staakte Azerbeidzjan na drie dagen de aanval op Karabach. Op 16 mei 2016 was er in Wenen een bijeenkomst van president Sargsyan van Armenië, president Aliyev van Azerbeidzjan, de Amerikaanse minister Kerry en de Russische minister Lavrov. Armenië en Azerbeidzjan spraken af dat dit conflict alleen diplomatiek opgelost kan worden. Echter na deze bijeenkomst werd er langs de grens toch weer regelmatig door de Azeri's geschoten en worden er tot op de dag van vandaag wekelijks Armeniërs gedood.

Het merendeel van de Armeniërs heeft er absoluut geen vertrouwen in dat oorlog nu definitief is afgewend. De dreiging blijft. Of sterker nog, de dreiging wordt alleen maar groter.

Met de enorme olie-inkomsten breidt Azerbeidzjan breidt z'n leger steeds verder uit.

Oorlog is verschrikkelijk

In een oorlog vallen vaak duizenden doden en worden mensen dakloos en arm. Duizenden mensen raken familieleden, kinderen, broers en zussen kwijt. De beschaving ontwikkelt zich weliswaar nog steeds, maar het aantal oorlogen wordt echter niet minder. Mensen die nog nooit een oorlog hebben meegemaakt mogen zich gelukkig prijzen.

Helaas kunnen mensen in Armenië dat niet zeggen. De oorlog in Nagorno Karabach is een pijnlijk onderwerp voor hen. Het conflict heeft diepe wortels en gaat terug tot de vroege jaren '20. Het is nu 23 jaar geleden, in 1994, dat er een wapenstilstand werd ondertekend door de strijdende partijen, maar dat betekende helaas nog geen vrede voor de mensen die er wonen. De wapenstilstand werd talloze keren geschonden. Sinds de jaren '90 zijn honderden Armeniërs langs grens met Azerbeidzjan door sluipschutters gedood.

Azerbeidzjan valt aan

Het bleef oorlog en op 2 april 2016 brak die weer in alle hevigheid los. Azerbeidzjan opende de aanval op Nagorno Karabach. De ochtend daarna stonden de kranten vol met het vreselijke nieuws van het front dat er veel doden en gewonden waren en dat er honderden vredelievende mensen, oud en jong, dakloos geworden waren. We baden allemaal dat deze nachtmerrie gauw snel voorbij zou gaan, en gelukkig kwam er 4 dagen later een einde aan.

Gedurende die 4 dagen van beschietingen door Azerbeidzjan werden verschillende dorpen in Nagorno Karabach verwoest, vielen er veel doden en gewonden, en moesten er nog meer vluchten zonder dat ze iets mee konden nemen, zelfs geen identiteitspapieren. Het gehele openbare leven kwam stil te liggen, niemand kon meer naar zijn werk of naar school. De regering deed alles wat ze kon om deze mensen te helpen, maar kon niet in alles voorzien wat deze

mensen nodig hadden.

Vluchten naar Armenië

Velen raakten alles kwijt wat ze hadden, hun huizen, familieleden, en ook hun hoop voor de toekomst. Sommigen moesten hals over kop vluchten en konden zelfs geen kleren meenemen. Ze probeerden overal onderdak te vinden, en de meerderheid werd met hulp van de Armeense regering ondergebracht in diverse regio's in Armenië. Anderen kwamen bij familie in Nagorno Karabach of Yerevan terecht, maar ook daar ondervonden ze velerlei problemen. Voedsel en hygiëne waren daarvan de grootste. Het valt niet mee om met een gezin met drie of vier kinderen bij familie te belanden die in armoede leven. Daarom waren we blij dat ons verzoek om hulp niet onbeantwoord bleef en dat we veel vluchtelingen van voedsel en verzorgingsartikelen konden voorzien.

Terugkeer naar Nagorno Karabach

De situatie was bij de uitvoering van het project trouwens inmiddels weer veranderd, want de meeste vluchtelingen keerden in september weer naar Nagorno Karabach terug omdat het nieuwe schooljaar begon. Sommige gezinnen konden terugkeren naar hun eigen huis, anderen waren alles kwijt en werden ondergebracht in hostels en hotels.

Hulpgoederen

Van de 800 pakketten met hulpgoederen gingen er 50 naar vluchtelingengezinnen verspreid over heel Armenië, 100 pakketten naar vluchtelingengezinnen in de provincie Lori en de overige 650 werden allemaal naar Nagorno Karabach gestuurd.

De pakketten bevatten een blik olie, een pak meel, een kilo boekweit, een pond suiker, drie pakken koffie, 2 blikken gecondenseerde melk, 2 kilo rijst, 2 blikken vlees, 2 pakken koekjes, 2 kilo erwten, een kilo linzen, een kilo bonen, 5 pakken macaroni, 10 flessen shampoo, 19 pakken waspoeder, 5 pakken tandpasta en 5 flessen afwasmiddel. Aan elk pakket werden warme dekens toegevoegd.

F. Overige hulp

Bijenteelt in Armenië

In de afgelopen jaren zijn er in Armenië veel goede ontwikkelingen geweest op het gebied van de landbouw. Een ervaren imker bijvoorbeeld heeft er nu een goed inkomen, en veel gezinnen realiseren zich dat en proberen hierop in te haken. Bijenteelt is aan de ene kant een hele mooie en winstgevende bezigheid, maar het kan aan de andere kant veel problemen geven. Er is in de eerste plaats heel veel vakkennis voor nodig, anders gaan de bijen al heel gauw dood en verdien je helemaal niets. Ook al kan en wil iemand graag werken, als hij geen vakkennis heeft wordt het niets. Mensenkinderen heeft daarom in samenwerking met Armeense hulporganisaties een bijenteeltproject opgezet dat arme gezinnen wil helpen een

inkomen te verkrijgen uit de bijenteelt, maar hen daarbij ook wil voorzien van de benodigde kennis.

In de regio Tavush bezochten we verschillende dorpen, waar we er uiteindelijk twee van uitgekozen hebben voor het project. Het klimaat hier is gunstig en de mensen willen graag werken, maar ze zijn te arm om zelf iets beters van hun leven te kunnen maken. De dorpen Khachardzan en Aghavnavnaq zijn vluchtelingendorpen. Vanaf 1990 kwamen hier mensen naartoe vanuit verschillende plaatsen in Azerbeidzjan, en ze vestigden zich hier in de hoop op een beter leven. Maar ze kregen te maken met heel veel problemen, en dat alles omdat ze geen inkomen hadden.

In de gesprekken met deze mensen kwam één ding steeds weer terug: "Er is bijna geen werk in dit dorp."

Ze hebben geen weiden waarop vee kan grazen en geen akkers om gewassen op te verbouwen. Ze hebben slechts een klein stukje grond waarop ze wat aardappels en groenten (bonen en kool) verbouwen voor eigen gebruik, en dat is vaak niet eens voldoende voor een heel gezin. Na overleg met deskundigen vernamen we dat dit gebied echter ook heel geschikt is voor bijenteelt en voor het produceren van goede en gezonde honing.

We zijn erg blij dat er zoveel donateurs gevonden werden dat er niet één, maar zelfs vier projecten van start konden gaan. We waren in principe van plan om 10 gezinnen te helpen, maar dat werden er maar liefst 38!

Het project was oorspronkelijk bedoeld voor de dorpen Khachardzan en Aghavnavanq in de regio Tavush, maar omdat er zoveel respons van donateurs kwam, besloten we het projectgebied te spreiden en ons niet te beperken tot deze twee dorpen. Het tweede deel van het project werd uitgevoerd in de stad Talin in de regio Aragatsot, en het derde en vierde deel in het dorp Marts in de regio Lori.

Zoals gepland kregen de gezinnen die voor dit project geselecteerd waren bijen, bijenkasten, gereedschap, een

machine om de honing mee uit de raat te slingeren, en suiker om de bijen in de beginfase mee te voeden. Daarbij worden ze geïnstrueerd door een vakkundige imker die in het dorp woont. Hij helpt hen zolang dat nodig is. Daarna brengt ieder gezin de bijenkasten naar een eigen plek en ontwikkelt daar zijn eigen bedrijfje. Tijdens dit proces brengt de imker ook bijen over naar lege kasten die eveneens door Mensenkinderen gefinancierd werden. Deze nieuwe kasten gaan dan weer naar naburige dorpen, waar andere gezinnen er een inkomen mee kunnen opbouwen.

De hele zomer lang was het gezoem van de bijen te horen in de dorpen als je er door de straten liep. Eerst was het weer nog slecht geweest en waren de imkers bang dat er niet veel geoogst zou kunnen worden, maar in augustus werd het weer beter en konden de bijen

genoeg nectar verzamelen om een rijke oogst te produceren. Dat was ook het geval in Talin en Marts. In het laatste dorp kon imker Kamo er zelfs 12 bijenkasten bij zetten, en dat betekent dat er volgend jaar weer twee gezinnen uit het dorp met het project mee kunnen doen.

De gezinnen die met het project meededen hebben het imkersvak inmiddels goed onder die knie, en ze hebben ook hun eigen kasten al thuis gekregen. De professionele imker blijft hen echter bezoeken, begeleiden en adviseren totdat hij er alle vertrouwen in heeft dat hij de bijen helemaal aan hun zorg kan overlaten.

2. Medische zorg

Ook de allerarmsten hebben recht op goede medische zorg. Mensenkinderen helpt waar dit voor hen onbereikbaar is.

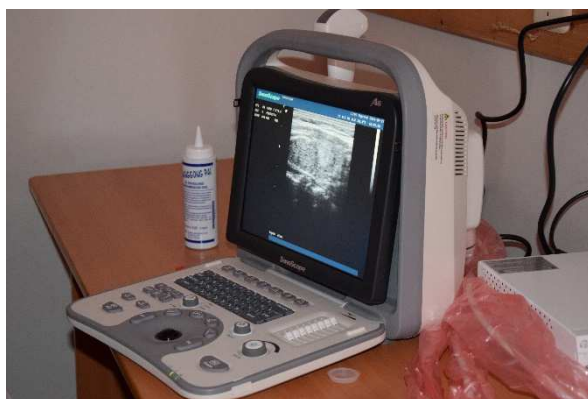

a. Medische apparatuur

Het dorp Mets Parni ligt in de regio waar in 1988 de hevige aardbeving heeft plaatsgevonden. Ook het medisch centrum werd toen volledig verwoest. In de jaren 90 is met hulp van sponsors een nieuw gebouw neergezet dat dienst doet als gezondheidscentrum voor de bevolking van de gehele regio. Het biedt medische zorg voor twaalfduizend mensen van Mets Parni en van 11 dorpen in de regio.

Hoewel het een houten gebouw is, bezit het voldoende faciliteiten die nodig zijn om goede gezondheidszorg te verlenen. Het budget dat het medisch centrum jaarlijks krijgt is amper genoeg om het hoofd boven water te houden, laat staan om (nieuwe) apparatuur te kunnen aanschaffen.

Jaarlijks worden er in dit medisch centrum gemiddeld 180 zwangere vrouwen behandeld. Het centrum beschikt over goede doctoren, maar ze beschikten niet over de belangrijkste medische apparatuur die nodig is voor een goede behandeling tijdens de zwangerschap, nl. een echografie-scanner. Onderzoeken vonden plaats met de hand en de artsen moesten op basis van ervaring inschatten hoe het ging met moeder en kind.

Alle 55 artsen die aan dit medisch centrum zijn verbonden hebben de hulp ingeroepen van Mensenkinderen om hun droom, een ultrasound scanner, mogelijk te maken. En die hebben we kunnen leveren. Naast het onderzoeken van zwangere vrouwen wordt de ultrasone scanner

ook gebruikt allerlei inwendige gezondheidsproblemen op te sporen zoals problemen met de galblaas, lever en schildklier.

b. Medische hulp

Operatie voor Zaruhi

Zaruhi Arzumanyan en haar gezin wonen in Yerevan in een tweekamerappartement. In de ene kamer wonen Zaruhi's schoonzus en haar dochter. De andere kamer is voor Zaruhi en haar gezin. Zaruhi is getrouwd met Harutyun en samen hebben ze drie kinderen Tatevik, Artur en Qnarik. De man van Zaruhi was begin vorig jaar naar Rusland vertrokken om daar werk te gaan zoeken, maar dat lukte niet.

De woonkamer fungeert ook als slaapkamer en keuken. In een hoekje staat een klein, oud fornuis waar op gekookt wordt. Ook de schoonouders van Zaruhi wonen bij hen in. Zaruhi's schoonmoeder Maro is 61 jaar en lijdt aan diabetes en hoge bloeddruk. Ze ontvangt een klein pensioentje, maar dit is niet eens genoeg om haar medicijnen van te betalen.

Dit gezin heeft het heel moeilijk. De woning is veel te klein voor zoveel mensen. Aan de andere kant is er het probleem van de werkloosheid. Maar vorig jaar was Zaruhi's gezondheid het meest urgent. Ze leed aan een zeer pijnlijk darmprobleem. Het was zo erg zelfs dat alleen al bewegen haar teveel was, laat staan dat ze kon werken. Het kon niet met medicijnen verholpen worden. De doctors hebben gezegd dat er een operatie nodig was, en haar gewaarschuwd dat ze er niet te lang mee moest wachten, omdat er nieuwe problemen en levensbedreigende complicaties konden ontstaan. Zaruhi had veel pijn en lag dagenlang op bed. Ze kon dan niets doen in huis. Ze hoopte dat haar man werk zou vinden in Rusland en geld zou kunnen sturen voor de operatie, maar dat was niet het geval.

Mensenkinderen bekommerde zich over Zaruhi en zorgde ervoor dat ze geopereerd kon worden. Na enkele weken voelde ze zich weer als herboren.

Trombosebehandeling voor Karine

In 2015 zijn gestart met hulp te bieden aan Karine Hovhannisyan. Zij leed al meer dan 5 jaar aan trombose. Eerst had ze alleen een bloedstolsel in haar rechterbeen, maar later ook in haar linkerbeen. Omdat ze geen geld had voor de benodigde operaties is ze hieraan nooit geholpen.

Intussen kon een operatie haar niet meer helpen, want de ziekte was te ver voortgeschreden en er was bij Karine het post-trombotisch syndroom ontstaan. Ze had wonden, zwellingen en huidzweren op haar onderbenen die zeer pijnlijk waren en ook moeilijk te genezen. Karine kon hierdoor niet meer lopen en ze lag de hele dag thuis op bed. Ook de pijn was sterk toegenomen, alleen met behulp van pijnstillers kon ze nog de pijn verdragen. De toestand was alarmerend. Mensenkinderen heeft haar intensief laten behandelen waardoor haar toestand aanmerkelijk verbeterde.

Ook in 2016 is de hulp aan Karine voortgezet. Het is een langdurige en voor gezinnen zoals dat van Karine een kostbare behandeling, maar het is de enige manier om het leven van de patiënt te redden en de kwaliteit van leven te verbeteren. Dat was dan ook ons doel voor Karine, en we mogen zeggen dat we dat bereikt hebben. Hoewel de ziekte er nog steeds is en Karine's benen nog steeds behandeling en verzorging nodig hebben, waren de artsen in staat haar wonden bijna volledig te genezen. Maar ook na de behandeling moet Karine nog steeds verband, medicatie en speciale kousen blijven gebruiken. Gelukkig is ze nu van de vreselijke pijn af en voelt ze zich veel beter.

Naast medische zorg hebben we Karine en haar gezin ook andere hulp geboden, nl. Karine en haar dochter Liana kregen huishoudelijke spullen, kleding en voedsel, en daarnaast kreeg Liana ook nog tandheelkundige zorg.

De niet aflatende steun heeft Karine niet alleen fysiek, maar ook psychisch geholpen. Toen we haar bezochten was het overduidelijk dat haar wonden er veel beter uitzagen en dat ze dankzij de behandeling ook psychisch beter in haar doen was.

3. Evangelisatie en kerksteun

Mensenkinderen ondersteunt kerken en christelijke organisaties bij hun diaconale en missionaire taken.

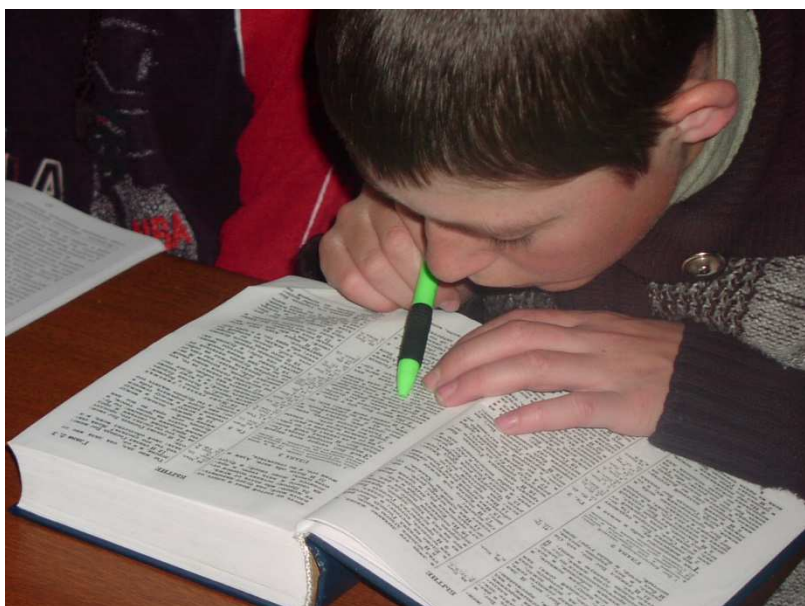
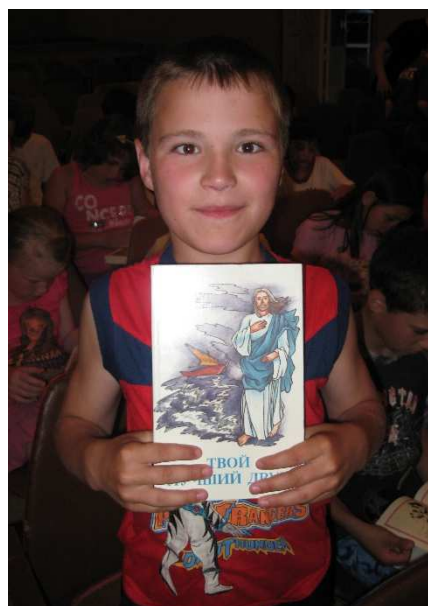

a. Bijbels voor jong en oud

De Bijbel is belangrijk

De Bijbel wordt gezien als het belangrijkste boek ter wereld. Eenvoudig omdat de Bijbel Gods woorden bevat. Wie de Bijbel leest, leest een boodschap van God zelf. Als de Bijbel spreekt, spreekt God.

Omdat de Bijbel Gods woorden bevat, doet de Bijbel veel meer dan ons alleen maar informatie doorgeven. De Bijbel geeft ons een belofte. Een belofte van leven. Want iedereen die de boodschap van de Bijbel in geloof ontvangt, krijgt de belofte van eeuwig leven in Jezus Christus, de Zoon van God.

Actueel en onmisbaar

De Bijbel is beslist niet te oud om in deze tijd iets voor mensen te betekenen. De Bijbel is een levend boek dat spreekt tot de harten van mensen in iedere tijd en plaats. De Bijbel is als een schatkist vol met kostbaarheden die ons leven verrijken. De Bijbel is als een gebruiksaanwijzing bij ons leven. De Bijbel staat vol met goddelijke adviezen voor ons leven: hoe we moeten omgaan met elkaar, met God en met de wereld om ons heen. Bovendien kunnen we door het lezen van de Bijbel God leren kennen, zijn liefde, zijn zorg, zijn barmhartigheid en zijn vergeving. Kortom: de Bijbel is van onschatbare waarde voor iedereen. Daarom zet Mensenkinderen zich ervoor in dat in de veldlanden zoveel mogelijk mensen (oud en jong) een eigen kinderbijbel of Bijbel krijgen.

We zijn dankbaar dat we in 2016 duizenden mensen een Bijbel hebben kunnen geven, om precies te zijn: 14.481 mensen.

In de tabel hiernaast ziet u hoeveel Bijbels er per land verspreid zijn.

Land	Kinderbijbels	Bijbels
Albanië	5058	811
Armenië	80	120
Moldavië	1600	6812
Totaal	6738	7743

b. Evangelistenopleiding

Moldavië is het armste land van Europa en toch groeit de kerk er. Veel mensen, vooral op het platteland, ontvangen het Goede Nieuws met enthousiasme en ontdekken wat het is om een relatie met God te hebben.

Mensenkinderen werkt samen met de groeiende kerken en traint jonge mensen om het Evangelie te delen met mensen die leven in de nog niet bereikte gebieden van dit verarmde land. Twee keer per jaar wordt in samenwerking met onze partnerorganisatie Operatie Mobilisatie Moldavië een trainingsprogramma verzorgd voor jonge mensen om ze tot uit te dagen te gaan evangeliseren. Dit programma heeft als titel: Challenge into Missions = Uitdagen om te gaan evangeliseren.

Het programma, dat 10 weken duurt en waaraan de afgelopen 10 jaar al ruim 300 jongeren aan mee deden, is meer dan een training alleen. De visie is om jonge mensen de mogelijkheid te bieden te evangeliseren in Moldavië en jonge christenen te helpen groeien in betrokkenheid bij het evangelisatiewerk. Sommigen van hen doen daarna nog een aanvullende training voor het leiden van een team.

Veel van deze jongeren worden gemeentestichters en -leiders en ook evangelist in binnen- en buitenland.

In 2016 hebben we 4 jongeren deze training laten volgen. Ze hebben zich vol enthousiasme bezig gehouden met evangelisatie onder kinderen, ouderen, alcoholisten en gehandicapten.

c. Kerkbouw

Pionieren voor God in Moldavië

In Lozova (6.000 inwoners), een dorpje in Moldavië zijn twee jonge bevlogen christenen – Spiridon en Stefanie Cozaru – die pionieren voor God. Spiridon (34) is geboren in Moldavië. Hij groeide op in klein dorp in een Russisch Orthodox gezin. Nadat hij de Heer echt leerde kennen, heeft hij 3 jaar bijbelschool gedaan en in september 2007 is hij begonnen met werken bij een zendingsorganisatie in Moldavië.

Stefanie (34) groeide op in Zeeland en nadat ze haar studie als maatschappelijk werkster had afgerond, verhuisde ze naar Moldavië en sinds januari 2007 doet ze daar zendingswerk.

In juni 2010 trouwden Stefanie en Spiridon. In 2015 kwam er een grote verandering. Hun gezin werd uitgebreid met 3 jongens: Sava (6), Andrei (10) en Marin (15) - de eerdere buurjongens. De moeder van de jongens, Oxana, was naar Israël vertrokken om daar te gaan werken. Voordat ze vertrok kwam ze met de vraag of Spiridon en Stefanie voor haar jongens wilden zorgen. De vader van de jongens drinkt veel en kijkt niet naar hen om. Oma is ziek en ook hun tante drinkt en heeft niet de mogelijkheid om op een goede manier voor de jongens te zorgen. Nadat ze over de vraag hadden nagedacht en er voor hadden gebeden besloten Spiridon en Stefanie om de jongens in

huis te nemen. Stefanie: “Natuurlijk had dat besluit veel impact en bracht het de nodige veranderingen mee. Maar tot nu toe gaat het prima. Iedereen heeft even moeten wennen, maar de jongens hebben zich snel aangepast aan hun nieuwe woonsituatie en de huisregels.” Elke avond lezen ze samen uit de Bijbel en daarna bidden ze om de beurt voor hun moeder, hun schoolresultaten en voor een fiets!

Stefanie vertelt

“Sinds ons trouwen hebben we allebei het verlangen om samen te werken met een lokale kerk in een dorp in Moldavië en zo dagelijks direct met mensen in contact te zijn en aan hen Gods liefde te tonen in woorden en daden. God leidde ons naar het dorp Micleuseni en in oktober 2013 zijn we hierheen verhuisd. De kerk in Micleuseni heeft als visie om kerken op te zetten in de omliggende dorpen waar nog geen evangelische/protestantse kerken zijn. Elk dorp heeft vaak wel een Orthodoxe kerk maar er zijn weinig evangelische kerken in dit gebied. Op dit moment is de lokale kerk in Micleuseni vooral actief in twee buurdorpen: Huzum en Lozova.

Huzum

Huzum is een klein dorp waar ongeveer 300 mensen wonen. De kerk heeft sinds een aantal jaar een naschoolse opvang voor 20 kinderen uit arme gezinnen (dit wordt mede ondersteund door Mensenkinderen). De kinderen komen na schooltijd naar de kerk en naast de warme maaltijd die ze ontvangen, worden er ook verschillende activiteiten georganiseerd (Bijbelverhalen, knutselwerkjes, liedjes, spelletjes). Veel ouders en verzorgers van deze kinderen werden nieuwsgierig naar de kerk en begonnen de kerkdiensten te bezoeken. Ondertussen zit de kerk zo vol dat er noodzaak was om het gebouw te vergroten en afgelopen zomer is er op de tweede verdieping een ruime zaal gemaakt waarin kerkdiensten gehouden kunnen worden en ook andere activiteiten gehuisvest kunnen worden voor de jongeren en tieners uit het dorp.

Lozova

Het dorp Lozova telt rond de 5000 inwoners en ligt op ongeveer een uurtje rijden van de hoofdstad Chisinau. Zoals de meerderheid van de bevolking in Moldavië zijn ook in het dorp Lozova de meeste mensen Russisch Orthodox. Veel mensen gaan met Pasen en soms met de kerst naar de Orthodoxe kerk maar er is vaak geen sprake van een levend geloof of een persoonlijke relatie met God.

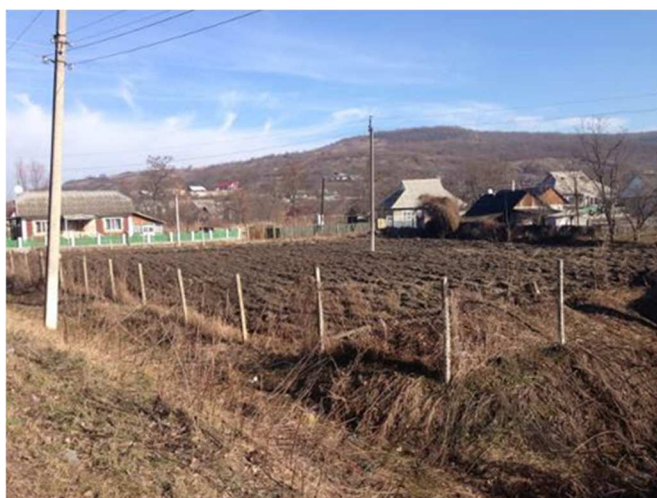
Evangeliseren

Vier jaar terug is de lokale kerk uit Micleuseni begonnen met evangeliseren in het buurdorp Lozova. De kerk komt samen in een woonhuis en in het begin kwamen er 3 á 4 gelovigen. In de winter van 2013 hadden we de mogelijkheid om een groep kinderen te helpen met warme winterkleden. Nadat we contact hadden opgenomen met de burgemeester en gevraagd hadden

om een lijst met kinderen die hulp zouden kunnen gebruiken, hebben we alle gezinnen opgebeld en ze uitgenodigd om zondag naar de kerkdienst te komen en de schoenen en kleding in ontvangst te nemen. Die zondagmiddag was het een drukte van belang en de kamer waar de samenkwamen zat propvol. Aan het eind van de dienst nodigden we iedereen uit om ook de zondag daarop te komen want dan zouden we een lijst samenstellen van mensen die iedere maand een voedselpakket wilden ontvangen (een project van Mensenkinderen). Aangezien voor veel Moldavische gezinnen de winter een moeilijke periode is, werd er goed gehoor gegeven aan de uitnodiging en opnieuw zat de kerk vol. Gedurende de wintermaanden bleven mensen komen en langzaamaan kregen we meer bekendheid in het dorp. Nu en dan kregen we ook vragen van mensen om eens langs te komen voor een gesprek. Tijdens de winter hebben we ook tientallen gezinnen kunnen helpen met brandhout dat door Mensenkinderen beschikbaar was gesteld en ook deze hulp werd dankbaar ontvangen. In het voorjaar nadat de winter hulpprojecten tot een eind waren gekomen, hebben we verschillende mensen niet meer in de kerk gezien maar anderen bleven trouw komen.

Momenteel komen er op zondag rond de 15-20 volwassenen en zo'n 15 kinderen naar de kerkdienst. In 2015 heeft een broeder uit Lozova zich laten dopen en dit jaar kozen 3 vrouwen er ook voor om gedoopt te worden. Er zit beweging en groei in de kerk.

Tijdens de wintermaanden, wanneer mensen minder werk hebben, hebben we twee Bijbelstudiegroepen. Op twee plekken in het dorp komen we bij elkaar bij iemand thuis en bestuderen we een hoofdstuk uit de Bijbel. We zagen dat deze Bijbelstudiegroepen erg belangrijk waren voor de geestelijke groei van de mensen die naar de kerk komen. Tijdens deze bijeenkomsten kwamen mensen met vragen over iets dat ze in de Bijbel hadden gelezen (voor velen is de Bijbel een heel nieuw boek). Soms waren er vragen over de verschillen in de Orthodoxe kerk en de evangelische kerk of vragen hoe ze met bepaalde situaties om konden gaan vanuit een bijbels/christelijk perspectief. Op donderdagavond zijn we een bidstond gestart en heel langzaam zagen we hoe mensen de vrijmoedigheid namen om gebedspunten te delen en gebed te vragen voor zichzelf en hun familie. Ze werden bemoedigd dat God inderdaad gebeden verhoorde.

Ruimtegebrek

Het huis waar we nu samenkomen in Lozova is te klein. We hebben meer ruimte nodig om onze activiteiten in dit dorp te kunnen uitbreiden. In maart 2015 hebben we een stuk land gekocht in het centrum van het dorp, vlakbij de school, de kleuterschool, het ziekenhuis en het gemeentehuis. Het plan is om hier in de toekomst een gebouw te hebben waar we (kerkelijke) activiteiten voor jong en oud kunnen huisvesten. Hierbij valt te denken aan: een naschoolse opvang,

een tafeltje-dekje voor ouderen, jongerenavonden, tienerclub, trainingen en conferenties, Bijbelstudies, kerkdiensten, evangelisatie acties, etc.

In april 2016 hebben wij zelf een huis gekocht in Lozova zodat we tussen de mensen in kunnen wonen en beter bereikbaar en aanspreekbaar te zijn voor de pasgelovigen. In de zomer hebben we het huis verbouwd en in oktober 2016 zijn we er in getrokken.

We hopen dat we op deze manier deel uit te maken van de gemeenschap en meer activiteiten te kunnen ontplooiën in Lozova zodat steeds meer mensen uit dit dorp in Moldavië God zullen leren kennen!”

Veel tegenwerking van de orthodoxe kerk

In oktober 2015 was Spiridon aanwezig op een raadsvergadering op het gemeentehuis om de beslissing te horen over de bouwvergunning voor de kerk in Lozova. Van de 9 raadsleden stemden 6 tegen en 3 hebben niet gestemd. Toen Spiridon uit het gemeentehuis naar buiten stapte, wachtte daar een flinke groep mensen hem op. Deze mensen waren opgetrommeld door de orthodoxe priester. De mensen begonnen allerlei dingen te roepen en ook de orthodoxe priester deed volop mee met de intimidaties. Alles wees er op dat de bouw van de kerk nooit zou plaatsvinden.

Wonderen bestaan

Stefanie en Spiridon ondervonden in de maanden die volgden ook veel tegenwerking van de burgemeester bij het verkrijgen van een bouwvergunning voor de kerk. De burgemeester weigerde ruim een jaar lang om voor de bouwvergunning te tekenen en goed te keuren. Hij was bang dat hij niet opnieuw tot burgemeester verkozen zou worden wanneer hij de vergunning zou afgeven. Hij zou dan door de bevolking als vriendje van de protestantse kerk beschouwd kunnen worden, met als gevolg dat bij nieuwe burgemeestersverkiezingen mensen niet meer op hem zullen stemmen. Toch had hij wel sympathie voor de protestantse kerk – hij ziet hoeveel goed werk de kerkleden doen en hij ziet ook dat de protestanten echt om mensen geven dit i.t.t. de Orthodoxe Kerk.

Om Stefanie en Spiridon tegemoet te komen kwam hij met het volgende voorstel: ‘Maak er maar een rechtszaak van. De rechter zal mij dan ongetwijfeld dwingen om te tekenen. Dat zal ik dan doen en dan kan ik tegen mijn bevolking zeggen dat ik niet anders kon.... Ik kon het niet tegenhouden.’

Nadat Stefanie en Spiridon alle documenten hadden verzameld – hetgeen maanden duurde – hebben ze deze eind september 2016 naar de rechtbank gestuurd. Ondertussen baden veel mensen om een goede afloop....

En wat blijkt, wonderen zijn de wereld nog niet uit en gebeden worden verhoord! Op 29 september 2016 mailde Stefanie het volgende bericht naar Mensenkinderen:

We hebben vanochtend toestemming gekregen van de burgemeester in Lozova om te bouwen! Hij wilde geen rechtszaak meer en heeft vanochtend zijn handtekening gezet. Prijs de Heer!

Zo kon begin 2017 een start gemaakt worden met de bouw van de kerk in Lozova.

Kerkbouw in Albanië

Engelse missionarissen zijn vlak na de val van het communisme een kerk gestart in Bregu I Lumit met als doel de mensen in deze verpauperde regio te bereiken. De naam van de regio is Treshi. Na enkele jaren werd de kerk 'overhandigd' aan een Albanese pastor. Onder zijn leiderschap begon de kerk gestaag te groeien.

De huidige voorganger, pastor Festim Qelemin, heeft hulp gekregen van een Amerikaans echtpaar omdat de kerk maar bleef groeien. Vorig jaar was het tijd om een nieuw gebouw te betrekken. Mensenkinderen heeft de realisatie van de nieuwe kerk mede mogelijk gemaakt.

De gemeente is heel blij met het nieuwe kerkgebouw. De hele week door bruist het van de activiteiten en steeds meer mensen weten de weg naar de kerk en naar God te vinden.

4. Onderwijs en welzijn kinderen

Onderwijs geeft kinderen en jongvolwassenen kans op een betere toekomst. Mensenkinderen biedt kansloze kinderen en jongeren de helpende hand en zorgt dat ze naar school kunnen. Tevens zet Mensenkinderen zich in voor het lichamelijk en geestelijk welzijn van kinderen.

a. Stuiesteun

De kosten voor een studie zijn in onze veldlanden heel hoog. Het is voor ouders die geen werk en dus geen inkomen hebben niet mogelijk om de studie van hun kind te bekostigen, hoe graag ze ook willen. Omdat onderwijs de sleutel voor de toekomst is, biedt Mensenkinderen graag de helpende hand en maakt het voor studenten uit arme gezinnen mogelijk om toch een studie te volgen.

Dankzij donateurs heeft Mensenkinderen er in Armenië voor gezorgd dat 9 studenten een opleiding konden starten of voortzetten.

Stuiesteun voor Nona

Eén van de gelukkigen die Stuiesteun ontving was de Armeense Nona Stepanyan. Begom 2016 zat ze midden in haar 3e studiejaar. Voor de eerste studiejaar had het gezin een lening gekregen van een bank en daarmee tot dan toe de kosten van de studie kunnen betalen.

Dankzij de steun van een donateur kon voorkomen worden dat Nona haar studie moest beëindigen omdat zij niet tijdig aan haar verplichtingen om te betalen voor het tweede semester kon voldoen. Met de *Stuiesteun* konden de kosten van het 2e semester worden voldaan en ook het eerste semester van haar 4e studiejaar. Zo werd een grote zorg van Nona en haar familie wegenomen. Nona kon in september voor het eerst onbezorgd met een studiejaar starten zonder zich zorgen te hoeven maken over tijdige betaling van haar studiekosten. De 23-jarige Nona

studeert aan de Franse Universiteit in Armenië in de afdeling voor rechten. De vader van Nona is enkele jaren geleden gestorven en ze woont nu samen met haar moeder en broer bij haar grootmoeder in Ashtarak. Het gezin heeft eerst zelfstandig gewoond maar kon op den duur de

kosten niet langer betalen. Nu delen ze de keuken en badkamer met grootmoeder en met het gezin van de broer van Nona's moeder, die ook in het huis woont.

Moeder Alina is nog steeds werkloos. Hamlet, de broer van Nona, heeft sinds dat hij uit militaire dienst is teruggekeerd enkele maanden werk gehad, maar is inmiddels ook werkzoekend. Het

gezin is enorm blij dat Nona *Studiesteun* ontvangt. Dit biedt het gezin uitzicht op een betere toekomst; wanneer Nona een baan heeft kan ze bijdragen in de huishoudkosten.

b. Kinderdagcentra

Voor- en naschoolse opvang

Mensenkinderen werkt in Moldavië onder meer samen met Operatie Mobilisatie (OM). In samenwerking met deze organisatie en met plaatselijke kerken zijn sinds 2006 in dorpen door het hele land 17 dagcentra opgezet. Het doel van deze centra is vierledig:

1. Kinderen 5 dagen per week en 11 maanden in het jaar een warme maaltijd geven (voor veel kinderen is het de enige maaltijd die ze krijgen!)
2. Kinderen helpen met hun ontwikkeling: ze stimuleren om naar school te gaan, schoolspullen kopen en ze helpen bij hun huiswerk.
3. Kinderen helpen zichzelf geestelijk te ontwikkelen: Bijbelverhalen vertellen en ze helpen een persoonlijke relatie met God te ontwikkelen. Voor veel kinderen is het centrum een tweede huis, waar ze echte liefde en aandacht krijgen.

4. De gezinnen van de kinderen helpen: ze worden een aantal keren per jaar bezocht en geholpen met praktische zaken. Ook worden ze in contact gebracht met de plaatselijke kerk.

De ca. 340 kinderen die dagelijks de dagcentra bezoeken genieten met volle teugen van het voedsel, de aandacht en de gezelligheid. Hun schoolprestaties verbeteren evenals hun gezondheid. Elk kind dat naar een dagcentrum komt heeft zijn of haar eigen verhaal – vaak heel trieste verhalen. Hieronder enkele voorbeelden.

Anatol

Anatol komt uit een sociaal kwetsbaar gezin. Hij is de oudste thuis en heeft nog twee jongere zusjes die op de kleuterschool zitten. Nadat de jongste geboren werd zijn Anatol's ouders uit elkaar gegaan. Zijn vader is afgelopen voorjaar overleden en zijn moeder woont nu samen met een andere man. Het gezin heeft geen eigen huis en ze huren noodgedwongen vaak het ene huis na het andere. Al die huizen zijn oud, verwaarloosd en zonder voorzieningen. Anatol komt vaak vies en ongewassen naar school, en hij heeft vaak last van jeuk.

Anatol zit in klas 2 en komt ook naar het dagcentrum sinds hij op school zit. Het is een rustig jongetje, is slim en heeft een goed geheugen. Hij is intelligent, maar is niet geïnteresseerd in leren. Zijn ouders drinken veel en besteden al hun geld aan drank. Anatol is klein voor zijn leeftijd en groeit niet hard. We zijn blij dat hij dit jaar schoolspullen heeft gekregen en winterkleden. Hij was zelf het meest blij met zijn nieuwe winterjas.

Alexandru

Alexandru komt uit een sociaal kwetsbaar gezin. Zijn ouders wonen wel samen maar zijn niet getrouwd. Alexandru heeft de achternaam van zijn moeder; de naam van zijn vader staat niet eens op zijn geboorteakte. Het gezin heeft geen vast inkomen. Beide ouders hebben af en toe werk en beiden drinken veel.

Afgelopen zomer heeft Alexandru's vader zijn moeder zo toegetakeld dat ze maar nauwelijks ervan herstelde. Sinds die tijd woont Alexandru bij zijn tante, en hij is erg veranderd. Hij was altijd een bang jongetje, en was vies en hongerig. Nu lacht hij veel vaker en komt hij schoon en netjes gekleed naar school. Het verschil is duidelijk op de foto's te zien. Zijn moeder is weer bij zijn vader terug, maar Alexandru wil niet meer bij hen wonen. Als zijn moeder hem weer mee wil nemen naar huis, begint hij te schreeuwen en rent hij naar zijn tante. Zijn oom is bezig met een

aanvraag om zijn moeder uit de ouderlijke macht te ontzetten, zodat hij verder bij hen kan blijven wonen.

c. Zomerkampen

In de zomer van 2016 hebben 3.332 kinderen, tieners en gehandicapten Albanië, Armenië en Moldavië intens genoten van een prachtig zomerkamp. Kinderen uit weeshuizen, kinderen uit straatarme gezinnen, gehandicapte kinderen en kinderen met leukemie kunnen terugkijken op een fantastische tijd.

De kinderen hebben gezwommen, voetbal gespeeld, geknutseld en ontzettend veel plezier gemaakt. Bovendien hebben ze tijdens de zomerkampen verhalen uit de Bijbel gehoord, nieuwe liedjes geleerd, naar theater en toneel gekeken vooral heerlijk gezond eten gehad. Kortom: het was voor al deze kinderen een vakantie om nooit te vergeten!

Verschillende kinderen en gehandicapte hoorden tijdens het zomerkamp voor het eerst de boodschap van de Bijbel, dat er een God is, die van ieder mens houdt en in wiens ogen elk mens kostbaar en waardevol is.

d. Warm in de kleren

De winter is voor iedereen een zware tijd in Moldavië, vooral voor kinderen die geen warme schoenen hebben. Veel kinderen kunnen daarom in de winter niet naar school. In het kader van de actie *'Warm naar school'* hebben we 1.000 kinderen uit arme gezinnen goede winterschoenen gegeven, zodat ze naar school kunnen.

God is de beste!

Zelfs in de winter liep Sasha nog buiten op zijn zomerslippers. Hij woont afwisselend bij de ene buren en dan weer bij de andere, totdat zijn moeder weer thuiskomt. Zijn stiefvader mishandelde onlangs zijn moeder zo, dat ze naar de politie ging om hem aan te geven, en sindsdien is ze nog niet teruggekomen. Sasha's stiefvader was bang dat de politie aan de deur zou komen en is er vandoor gegaan. Nu wacht Sasha tot zijn moeder weer thuiskomt, en hij slaapt en eet bij buren die met hem te doen hebben. In de zomer van 2016 kwam hij naar het dagcentrum om er om eten te vragen. Sindsdien komt hij regelmatig, want hij voelt zich geliefd daar. In het najaar kreeg hij warme schoenen gekregen waar hij heel blij mee is. Hij wil iedereen daarvoor bedanken. Hij vindt christenen goede mensen, omdat ze naar God luisteren, en hij vindt God de beste!

Wonen bij oma

Vlad is 11 jaar en zit in klas 5. Hij heeft ook nog een zusje, en samen komen ze naar het dagcentrum. Hun vader is overleden aan kanker en hun moeder is in Rusland gaan werken. Ze komt maar zelden naar huis, en de kinderen zijn ondergebracht bij hun opa en oma. Opa is in de winter van 2016 plotseling verdwenen; sindsdien heeft oma de zorg voor de kinderen helemaal alleen. Ze werkt af en toe in het dorp, want het is moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen met twee kinderen.

Onder tranen bedankte ze voor de kleren en de laarzen die de kinderen kregen: "Dank u wel dat u ons financieel, moreel en met gebed steunt! God zegene u!"

Jonge schoenmakers leveren schoenen in Armenië

In Armenië hebben we 1.441 kinderen een warme trui, een dikke winterjas en warme winterschoenen of -laarzen gegeven. De schoenen hebben we laten maken bij een christen die jaren geleden begon met het zelf maken van schoenen. In zijn kleine werkplaats op de eerste etage van zijn woonhuis leidt hij elk jaar zo'n vijf tot zeven jongeren op. Ze leren nieuwe schoenen maken en oude schoenen herstellen.

Na twee jaar kunnen deze jongeren hun eigen bedrijfje beginnen en in hun eigen onderhoud (en dat van hun ouders) voorzien. Om de afgelopen maanden alle schoenen op tijd klaar te krijgen hebben ze heel wat overuren moeten maken. Maar de klus is geklaard met een fantastisch resultaat!

e. Schoolspullen

Schoolspullen voor kinderen in Moldavië en Armenië

In Moldavië gingen vrijwilligers naar 37 dorpen om daar in totaal 505 kinderen blij te maken met nieuwe schoolspullen. In Armenië waren er nog meer kinderen blij: in totaal kregen 2.052 kinderen uit 47 steden en dorpen een rugzak vol met schriften, pennen, potloden en andere schoolspullen en ook nog nieuwe schoenen aan hun voeten. Hiermee waren ze goed voorbereid voor de les en maakten ze een goede start in het nieuwe leerjaar.

Petru

Petru komt uit een gezin van drie kinderen waarvan alleen de jongste nog niet naar school gaat. Ze wonen met zijn allen in één kamer van een heel oud huis. De vader van de kinderen pleegde in de zomer van 2015 zelfmoord. Hij was alcoholist, werkloos en gaf de moed op. De oudste twee jongens hebben een verstandelijke handicap, en niemand in het dorp wil vriendjes met hen zijn. Hun moeder werkt voor andere mensen in het dorp om te proberen voor haar kinderen te zorgen, maar ze zijn vaak hongerig en vies.

De kinderen gaan in het naburige dorp Cuizauca naar school, want de school in hun eigen dorp Otac is dicht gegaan.

Petru en zijn twee zusjes Dusica en Axenia waren helemaal verrast dat ze een grote rugzak vol spullen kregen en ook nog nieuwe schoenen. Deze kinderen krijgen nooit iets nieuws; ze moeten het altijd doen met afdankertjes.

Verslag uit Armenië

Van onze partner in Armenië ontvingen we een prachtig verslag over het schoolspullenproject. Dit geeft een goed beeld van de uitvoering van het project.

De mooiste herinneringen

Mooie herinneringen zijn onafscheidelijke vrienden die ons hele verdere leven met ons meegaan. Men zegt dat de mooiste herinneringen die uit onze kindertijd zijn, wanneer we nog geen zorgen hebben, onze ouders voor ons zorgen en we alleen maar naar school hoeven gaan en ons best doen. Daarom doen alle ouders hun best om hun kind een gelukkige, zorgeloze jeugd te geven. Maar

wanneer ouders hun kind al niet genoeg te eten kunnen geven, hoe moeilijk is het dan wanneer ze hen geen schoolkleden, schoenen en lesmateriaal kunnen geven.

Helaas gaan in Armenië honderden kinderen ieder jaar niet naar school om dat ze geen schooluniform en schoolspullen hebben. Daarmee komt een betere toekomst voor hen in gevaar.

Het is een ernstig probleem in dit land, en daar kunnen we niet zomaar aan voorbijgaan.

Daarom werd dit project in het leven geroepen om arme kinderen van schooluniformen, schoenen en lesmateriaal te voorzien. Nadat we gehoord hadden dat de financiering van het project rond was, gingen we onmiddellijk aan de slag. We zijn heel blij dat we u kunnen melden dat alle kleding in het naaiatelier van Tumanyan (Een ander project van Mensenkinderen) gemaakt kon worden, een bewijs dat onze samenwerking met Mensenkinderen niet alleen leidt tot hulpprojecten, maar ook bijdraagt aan de ontwikkeling van ons land.

Door de gunstige wisselkoers konden we veel meer kinderen helpen dan aanvankelijk de bedoeling was. Er werden schooluniformen genaaid, maar ook schoenen, schooltassen en schoolspullen gekocht (werkboeken, pennen, potloden, papier etc.). We begonnen in de hoofdstad Yerevan, maar de meerderheid van de hulpaanvragen kwam uit de provincie. De verschillende dorpen en regio's liggen ver uit elkaar, en daarom bezochten we iedere dag een dorp.

Zo verschillend als de regio's waren, zo verschillend waren ook onze indrukken van de kinderen. Het was bijzonder om hun reacties te zien, en het enthousiasme toen ze de tas met spullen open maakten. Misschien waren de ouders nog we blijer met de schoolkleden en –spullen.

Ze waren heel erg blij om hun kinderen zo enthousiast te zien, maar daarnaast viel er ook een last van hun schouders en hoefden ze zich geen zorgen meer te maken dat hun kinderen niet naar school konden omdat ze de benodigde spullen niet hadden.

Ze waren allemaal dolgelukkig, omarmden elkaar, lachten en ze waren u heel dankbaar. En de kinderen:

“Mam, kijk een wat een mooie tas!”

“Oh! Er zitten een heleboel boeken en schriften in! En prachtige potloden!”

“Ik ga heel goed mijn best doen dit jaar! Dat beloof ik!”

Omdat begin mei het land 4 dagen oorlog voerde tegen Azerbeidzjan hebben we dit jaar ook verschillende grensdorpen in het programma opgenomen. Vaak zijn de kinderen schuw bij het aantrekken van de schoenen; soms zijn de voetjes ‘waternat’ en natuurlijk ruikt het ook veelal ook niet fris.

De heer Levon maakt samen met zijn jongens (moeilijk opvoedbare tieners daar ze uit hele gebroken gezinnen komen) goede schoolschoenen, op sommige foto's is te zien hoe de kinderen met de schoenen van vorig jaar komen om nieuwe aan te passen voor het opkomende seizoen. Levon was natuurlijk heel trots dat de schoenen zo lang meegaan.

Schijn bedriegt

Overall zijn er kinderen die eruit springen, zo kwam bijvoorbeeld een moeder met twee jongetjes voor het passen van de schoenen. Ik dacht bij mijzelf wat zijn de jongetjes keurig gekleed... Toen viel mij op dat haar kinderen veel bruiner zijn dan de andere kinderen.

Dan blijkt dat dat kleintje (8 jaar oud) samen met zijn iets grotere broer in een dorp koeien hoedt. Dan gaat er iets door je heen en zou je het liefst moeder en kinderen een weekje in je huis willen opnemen...!

Moeder staat er helemaal alleen voor; omdat haar man is overleden, is ze door haar schoonfamilie uit huis gezet. Ze woont nu met haar kinderen in een klein onderkomen. Ze heeft geen uitkering, want ze heeft geen postadres, en net als in Nederland val je dan buiten het systeem en dan moet je het maar zien te rooien.

f. Mijn kind - kindsponsoring

Onder de titel ‘Mijn kind’ is Mensenkinderen in 2014 van start gegaan met het sponsoren van kinderen in Armenië. In december 2016 hadden we voor 189 kinderen sponsors gevonden. Middels een formulier op de website van Mensenkinderen of middels het invullen van een

speciale folder kunnen donateurs aangeven dat ze een of meerdere kinderen willen steunen voor een bedrag van € 20,- per kind per maand.

De kinderen die voor sponsoring in aanmerking komen hebben gebrek aan gezonde voeding, met als gevolg dat ze vatbaar zijn voor allerlei ziekten. Daarom is de hulp met name gericht op gezonde voeding en goede medische zorg. De hulp die het gesponsorde kind ontvangt bestaat uit: Maandelijks een pakket levensmiddelen voor levensonderhoud van het kind en zijn gezin; indien nodig medische zorg en medicijnen en tenslotte tandheelkundige zorg.

De sponsorouder ontvangt bij aanvang van de sponsoring foto's van het sponsorkind met daarbij een beschrijving van de leefsituatie van het kind. Jaarlijks ontvangt de sponsorouder een vervolgbericht dat bestaat uit:

- Een of meer actuele foto's van het sponsorkind.
- Een persoonlijke in het Nederlands vertaalde brief van het kind
- Een rapport met daarin een verslag van wat het sponsorkind aan hulp heeft ontvangen; de schoolprestaties; de gezondheidssituatie en een beschrijving van de actuele levensomstandigheden van het kind.

Eén keer per jaar heeft de sponsorouder de mogelijkheid om een korte brief naar zijn of haar kind te sturen. Mensenkinderen zorgt er voor dat de brief, voorzien van een vertaling bij het kind bezorgd wordt.

Elk sponsorkind heeft zijn of haar eigen unieke verhaal, een verhaal dat bepaald wordt door de altijd aanwezige armoede. Maar wat al deze kinderen delen is de dankbaarheid voor de steun van hun 'ouders' uit Nederland.

Niet alleen de financiële steun is belangrijk, maar ook het feit dat mensen in het verre Nederland aan hen denken en met hem meeleven geeft dat ze zich speciaal en waardevol voelen. Bovendien ondervindt het hele gezin van het sponsorkind voordeel van de sponsoring.

5. Zorg voor specifieke doelgroepen

Mensenkinderen biedt zorg aan weeskinderen, ouderen, gehandicapten, psychiatrisch patiënten en gevangenen die in armoedige en mensonwaardige omstandigheden leven. De hulp is er op gericht dat deze mensen weer perspectief in hun leven krijgen.

a. (pluim)vee voor arme gezinnen

Koe zoekt gezin

In 2010 begon Mensenkinderen met de actie 'Koe zoekt gezin'. In het kader van dit project ontvangen gezinnen in Noord Albanië die de zorg voor één of meerdere gehandicapte kinderen hebben een drachtige koe. Gezinnen die kleiner behuist zijn ontvangen twee drachtige geiten, twee drachtige schapen, een hok met kippen of een hok met konijnen.

Ook in 2016 hebben we dit project ook in Moldavië en Armenië uitgerold.

We hebben veel gezinnen kunnen verblijden met deze praktische hulp. Er werden 25 koeien geleverd. Verder ontvingen 14 gezinnen elk twee drachtige schapen en 59 gezinnen ontvingen elk twee drachtige geiten.

Wim Petter, bekend van het televisieprogramma *Boer zoekt vrouw*, is ambassadeur van het project Koe zoekt gezin. Hij heeft meegewerkt aan verschillende kerkdiensten waar hij vertelde over zijn bezoek aan Albanië en het koeienproject. Mede door deze markante ambassadeur, hebben kerken, zendingscommissies, diaconieën en scholen uit alle delen van het land voor *Koe zoekt gezin* gespaard. Middels spandoeken langs een aantal rijkswegen in het Noorden van het land vestigt Wim Petter de aandacht op dit bijzondere project.

Een melk- en wolfabriek

Wie een arm gezin een schaap geeft, geeft in feite een kleine melk- en wolfabriek. Een schaap houden vergt maar een geringe investering, Volwassen schapen krijgen gemiddeld twee of drie lammetjes per keer. Een gezin kan met twee drachtige schapen binnen enkele jaren een eigen kudde opbouwen. Schapen zijn daarbij ook klein en kunnen makkelijk gehuisvest worden. Het verzorgen en fokken van schapen is vrij eenvoudig en kost niet veel.

Schapenmelk is vooral belangrijk voor kleine kinderen en ouderen vanwege de proteïnen en het calcium die het bevat, en vanwege het feit dat het gemakkelijker verteerbaar is dan koeienmelk.

Daarnaast wordt de werkdruk voor de vrouwen in de gezinnen verminderd, omdat de gehandicapte kinderen zelf en ook andere gezinsleden betrokken worden bij het verzorgen van een schaap. De gezinnen ontvangen hulp bij de verzorging en het melken van de schapen en ze leren hoe ze yoghurt en kaas kunnen maken. De melkproducten en de wol kunnen ze zelf gebruiken of verkopen op de markt. De opbrengst vormt een welkome en belangrijke bijdrage voor het gezinsinkomen.

b. Hulp aan gehandicapten en mensen met psychische problemen

Handen uit de mouwen in Armenië

Een groep van 19 vrijwilligers uit het Drentse Diever en omgeving zijn op 15 oktober 2016 naar Armenië gereisd. Doel van de reis was om samen met lokale mensen en in nauw overleg met Mensenkinderen mee te helpen met de renovatie van een psychiatrisch ziekenhuis in Kasakh, een dorp vlakbij de hoofdstad Yerevan. In 2015 had Mensenkinderen het ziekenhuis al voorzien van een nieuw dak en van nieuwe ramen, kozijnen en deuren.

Vol goede moed ging de groep vrijwilligers, die voor het merendeel verbonden zijn aan de Kruiskerk te Diever, aan de slag. Op de eerste etage van het ziekenhuis werden een lange donkere gang en 10 patiëntenkamers aangepakt. Alles was oud, vies, donker en smerig. Het was zeker geen omgeving die het herstel van de patiënten bevordert. Echter na een week hard werken is er sprake van een ware metamorfose. Alle oude onbruikbare rommel is verwijderd. De elektrische bekabeling is vernieuwd evenals de toe- en afvoer voor water. Er zijn nieuwe vloeren gestort en alle wanden zijn opnieuw gestuct. Alles ziet er nu schoon en fris uit.

‘Door het opknappen van de kamers wordt het verblijf van de patiënten aanzienlijk verbeterd en kunnen er meer patiënten opgenomen worden,’ legt Martijn van Lobenstein uit Diever uit. ‘Het is een project dat ons hart heeft en we waren dan ook vastbesloten het project tot een goed einde te brengen.’

Met het project hoopt de groep niet alleen een druppel te zijn op een gloeiende plaat. ‘Het is ook ter opbouw van onszelf en een manier om in deze tijd ons geloof handen en voeten te geven.’ Het is de bedoeling dat in 2017 opnieuw een groep vanuit Diever naar Armenië gaat om de renovatie van het psychiatrisch ziekenhuis verder af te maken.

Ontmoetingskamp voor gehandicapten

In de lente van 2016 werd er in Moldavië een speciaal kamp georganiseerd waar gehandicapten uit heel Moldavië elkaar kunnen ontmoeten en waar ze bemoedigd kunnen worden door de hoop die het evangelie biedt. Meer dan 160 gehandicapten waren aanwezig. Meer dan de helft van hen zat in een rolstoel. Er werd tijdens de kampweek een gevarieerd programma aangeboden: zingen, sporten, Bijbelstudies, gezond eten, poëzie-avond; bovendien was er veel ruimte voor persoonlijke ontmoetingen en gesprekken met de leiders.

Eén van de initiatiefnemers is broeder Dima. Door een noodlottig ongeval kreeg hij een dwarslaesie en is sindsdien aangewezen op een rolstoel. Tijdens zijn verblijf in het ziekenhuis leerde hij God kennen. Nu is hij al jaren voorganger van een gemeente in Cahul die voor het merendeel bestaat uit gehandicapten en oude mensen. Zijn motto is: “Ik ben liever gehandicapt met God, dan gezond zonder God.”

Ondanks zijn handicap straalt broeder Dima van geluk en geloof en weet hij talloze mensen te inspireren en te bemoedigen.

c. Hulp aan weeskinderen

Hulp aan het weeshuis in Vanadzor (Armenië)

We konden een groep van kinderen helpen en blij maken die het woord “ouders” niet kennen en die nooit de zorg en liefde van een ouder hebben gekend. Het zijn namelijk kinderen die in het weeshuis in Vanadzor zijn opgegroeid.

In het tehuis groeien 78 kinderen op van verschillende leeftijden die geen ouders en verdere familie hebben. De levensomstandigheden in het tehuis zijn minimaal, het enige waar de staat voor zorgt is voedsel, kleding, gezondheidszorg en onderwijs. Het weeshuis werd een aantal jaren geleden gerenoveerd, maar daarmee waren niet alle problemen opgelost. Dankzij de hulp van Mensenkinderen is de situatie gelukkig weer een stuk verbeterd.

Hoewel de slaapkamers gedeeltelijk gerenoveerd waren en er ook wat meubilair aangeschaft kon worden, was er nog steeds geen nieuw beddengoed voor de kinderen. Wat ze hadden was oud en versleten, maar er was niets anders en ze moesten het ermee doen. Daarnaast waren er ook nieuwe dekbedden en hoezen nodig. Ook het wasgoed was een groot probleem. Er stonden 4 wasmachines in de wasruimte, maar daarvan waren er twee kapot en die konden niet meer gerepareerd worden. Met de andere twee wasmachines van 5 kg inhoud moest alle was voor 78

kinderen gedaan worden. De directeur had ons dan ook om nieuwe en sterkere machines gevraagd.

Op 12 juni 2016 was het een drukte van belang in het weeshuis. Alles stond vol met nieuwe dekbedden en beddengoed uit het naaiatelier in Tumanyan (dit naaiatelier is enkele jaren geleden door Mensenkinderen is gerealiseerd).

Daarnaast stonden twee gloednieuwe wasmachines en een strijkbout voor de wasruimte. Er waren ook cadeaus voor de kinderen die ook in het naaiatelier waren gemaakt: nieuwe kussens. De kinderen waren reuze nieuwsgierig en ze mochten allemaal hun nieuwe beddengoed meenemen naar hun kamer. Ze waren dolblij met hun nieuwe spullen! Ook de medewerkers van het tehuis waren blij dat ze eindelijk het oude beddengoed weg konden doen en nieuwe wasmachines hadden gekregen.

Directrice mevrouw Davtyan sprak namens iedereen haar hartelijke dank uit voor alles wat er voor hen gemaakt was en voor de blijdschap die we de kinderen gebracht hadden. Omdat de kinderen zoveel aan liefde en aandacht tekort waren gekomen, was ze erg blij met de zorg en liefde die bleek uit dit project.

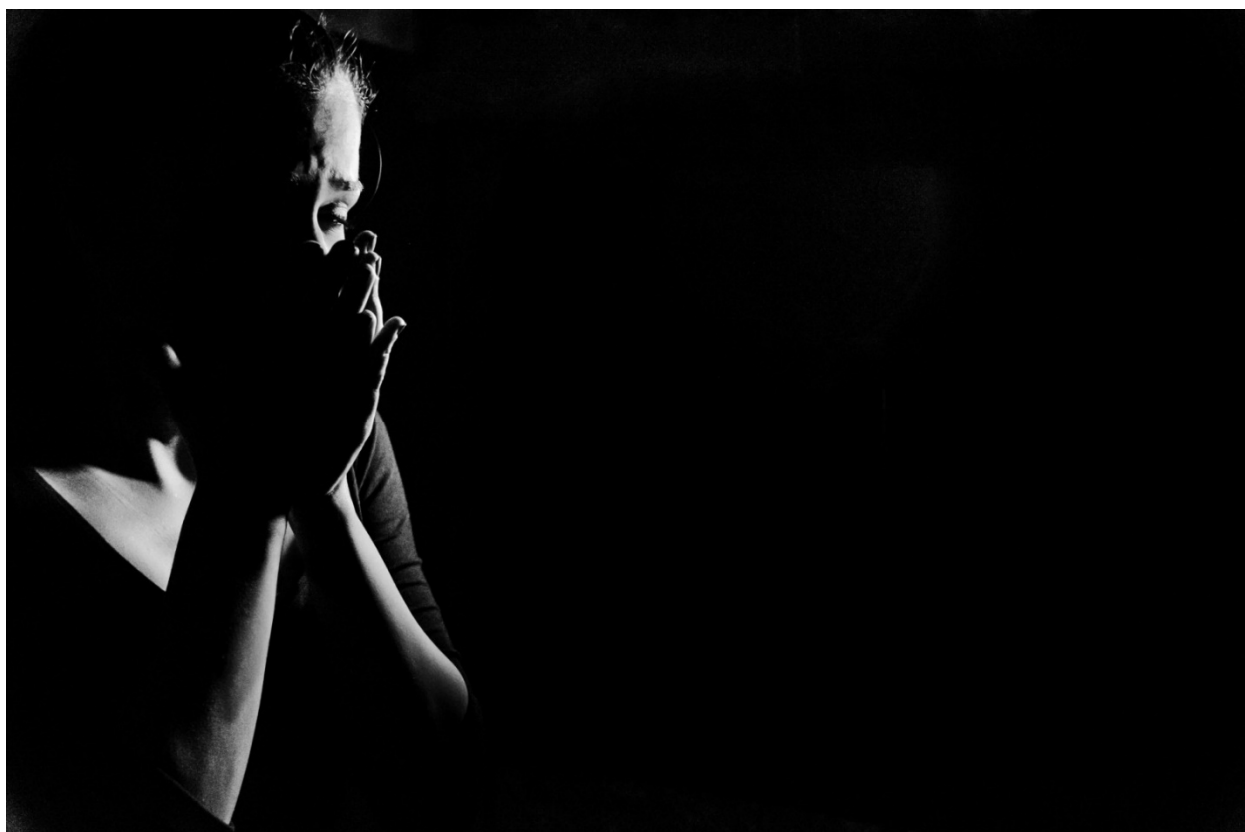
d. Hulp aan kwetsbare groepen

Hulp aan kwetsbare Albanese vrouwen

Sinds 2008 heeft Gevangenzorg Albanië – een organisatie waar Mensenkinderen nauw mee samenwerkt - een departement voor slachtoffers van vrouwenhandel en gedwongen prostitutie, Zyra Burimore oftewel Kennis centrum. Jaarlijks worden zo'n 15 vrouwen geholpen om terug te keren in de maatschappij nadat ze zijn ontsnapt aan deze gruwelijke praktijken.

Het Kenniscentrum richt zich met name op de christelijke samenleving om gezamenlijk een front te vormen tegen de verderfelijke praktijken van vrouwenhandel in het bijzonder en geweld tegen vrouwen in het algemeen. Het Kenniscentrum heeft een positief imago binnen de christelijke samenleving en heeft vrijwilligers die verschillende vormen van dienstverlening bieden.

In 2016 heeft Mensenkinderen het werk van dit Kenniscentrum gesteund en mogelijk gemaakt dat het werk verder uitgebreid kon worden. Hieronder volgt een ingekort verslag waaruit o.a. duidelijk wordt in wat voor vreselijke situaties sommige vrouwen in Albanië verkeren. De namen van de slachtoffers zijn alleen met initialen weergegeven

Januari

Onze eerste hulpaanvraag kwam van M., moeder van drie kinderen, ex-gevangene en drugsgebruikster. Haar man en kinderen kwamen naar ons kantoor om hulp te vragen voor haar. Ze had problemen met haar vroegere pooiers en drugsdealers, en we hebben haar gezin zo goed mogelijk geholpen door hen voedselpakketten te geven en contact te leggen met de plaatselijke kerk. We hebben M. en haar man begeleid en haar in contact gebracht met het ziekenhuis (want

er is geen afkickkliniek in Albanië). Ze zijn weggegaan uit Tirana en in een andere stad gaan wonen om haar weg te houden van de drugsdealers en haar oude contacten in Tirana.

A. was ook slachtoffer van seksueel misbruik en wilde niet meer in Albanië blijven wonen. Ze heeft samen met haar dochter asiel aangevraagd in Duitsland. Ze heeft daar contact met een plaatselijke gemeente, en het gaat tot nu toe goed met haar.

R. komt uit het Mahasej-project, is nu zelfstandig en werkt .

M. zat in de gevangenis voor prostitutie, en toen ze vrijkwam kon ze nergens heen. In de gevangenis beviel ze van een zoontje, en nu wonen ze samen in een opvangtehuis. Ze bereidt zich voor op zelfstandigheid d.m.v. training en het zoeken naar baan.

Februari

Begeleiding en samenkomsten met meisjes uit het opvangtehuis, met Bijbelstudie in ons kantoor.

Maart

Een plaatselijke gemeente uit Kombarat/Tirana werkt met ons samen in de zorg voor een vrouw met twee kinderen in dat gebied. Een nieuw geval van mensenhandel werd gesignaleerd door de voorganger daar, en is doorverwezen naar ons kantoor.

Enkele andere activiteiten: Vrouwenconferentie in Pogradec. Onze HR-afdeling heeft een presentatie verzorgd voor de kerken in Albanië.

April, mei, juni

L. komt uit de prostitutie en heeft zich bekeerd tot het christendom. Ze heeft een zoon, Emanuel. Een plaatselijke gemeente in Tirana verwees haar door naar ons. Ze is slachtoffer van seksueel misbruik, huiselijk geweld en ander letsel. Tijdens de begeleiding heeft ze veel verdriet geuit over wat haar en haar zussen is aangedaan. Ze is veranderd nu ze gelooft, en ze bidt voor anderen en wil hen graag helpen.

Juni-augustus

Korte reis naar Brussel (4 dagen). We hebben contact met Albanese meisjes die daar gevangen zitten in de prostitutie. Er voeren onderhandelingen voor repatriëringsprogramma naar Albanië.

M. en haar drie kinderen worden, nadat ze ontsnapt zijn aan huiselijk geweld in Duitsland, teruggebracht naar Albanië. Ze worden nu intensief begeleid.

September

M. is een moeder die 7 maanden zwanger is van haar derde kind, en die een hele geschiedenis van allerlei soorten misbruik en mishandeling heeft. Ze verkoopt bruikbaar afval om in haar onderhoud te voorzien. Er zijn veel problemen geweest met haar in het traject van re-integratie in de maatschappij. Ze heeft ook een tienerdochter die dezelfde kant op dreigt te gaan als haar moeder. We proberen haar over te halen haar zoontje in een pleeggezin te laten plaatsen, omdat ze onvoldoende voor hem kan zorgen.

We hebben vrijwilligsters die ons helpen en M. voorzien van voedsel en begeleiding. We proberen ook een oplossing te vinden voor E., die zich schaamt voor het gedrag van haar moeder en met wie het ook niet goed gaat.

M. is één van onze cliënten. Haar 18 maanden oude zoontje was onlangs in het nieuws (zie foto) omdat de politie hem slapend op straat vond terwijl zijn moeder nergens te bekennen was. Pas zeven uur later kon de politie hem weer aan zijn moeder teruggeven.

Oktober- november

Begeleiding van cliënten en groepen op ons kantoor. Eén keer in de maand is er een speciale bijeenkomst met meisjes uit opvangtehuizen en individuele ontmoetingen waarbij we iets speciaals doen met de meisjes.

V. en M. zijn twee vrouwen die naar de samenkomsten van de gemeente komen. Hun interesse in Gods Woord is geweldig.

A. is 16 jaar en is sinds haar dertiende jaar misbruikt en geprostitueerd in Griekenland. Ze krijgt medische behandeling voor PTTS.

Z. is ook een meisje met een hele pijnlijke achtergrond. Haar oom heeft haar misbruikt, haar moeder heeft haar in de steek gelaten toen ze 2 jaar was. Haar vader was alcoholist. Haar oom ontfermde zich over haar. Ze is heel moedig, heeft haar oom in de rechtszaal onder ogen gezien, en ook andere mensen die haar misbruikt hadden.

Opnieuw verwickelingen in het gezin van M. M. kreeg een te vroeg geboren kindje dat na de geboorte overleed. Twee van haar kinderen werden met spoed overgebracht naar een verzorgingstehuis. Met de jongen gaat het tot nu toe goed, maar het meisje weigert ook maar ergens te blijven. Ze loopt ernstig gevaar misbruikt te worden door mensen die ze als vrienden beschouwt. We hebben de politie gevraagd om mee te werken.

Twee jonge zusjes uit Dibra die in Tirana wonen worden doorverwezen naar het HR-kantoor voor Vrouwenhandel. Ze zijn in contact gebracht met een plaatselijke gemeente in Tirana die hen nu begeleidt en ondersteunt.

November-december

Z. is één van de meisjes die het heel goed doen in het re-integratieproces. Ze komt veel en graag naar de kerk en heeft een baan gevonden in een supermarkt.

Met M. en haar gezin zijn ontelbaar veel ontmoetingen geweest. Het lijkt dat het vruchten gaat afwerpen. Ze gaat regelmatig naar de kerk, is aanwezig bij vrouwenbijeenkomsten en heeft geleerd om nee te zeggen tegen mensen die haar willen misbruiken.

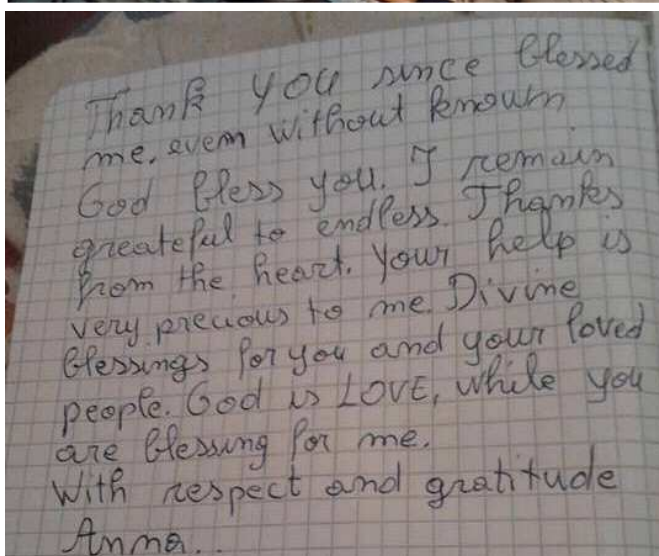
Ook met L. gaat het goed. Haar oma, die ze verzorgde, is overleden, en toen we haar belden om te vragen hoe het met haar ging, begon L. onbedaarlijk te huilen. Na twee minuten vertelde ze: "Mijn oma heeft Jezus aangenomen in haar hart. Ik heb met haar en met de hele familie gebeden."

Ook in V. en haar zoon Julian zien we dat God aan het werk is, en we wachten geduldig tot we vruchten zien.

M. is slachtoffer van geweld, maar ze is sterk en het gaat goed met haar. Ze heeft haar verhaal verteld in de landelijke media en andere vrouwen aangemoedigd om voor zichzelf op te komen in het geweld dat hen aangedaan is.

Anna kennen we al 8 jaar. Samen met haar dochter en vriendinnen van kantoor hebben we de 10e verjaardag van Mardalena gevierd (zie foto).

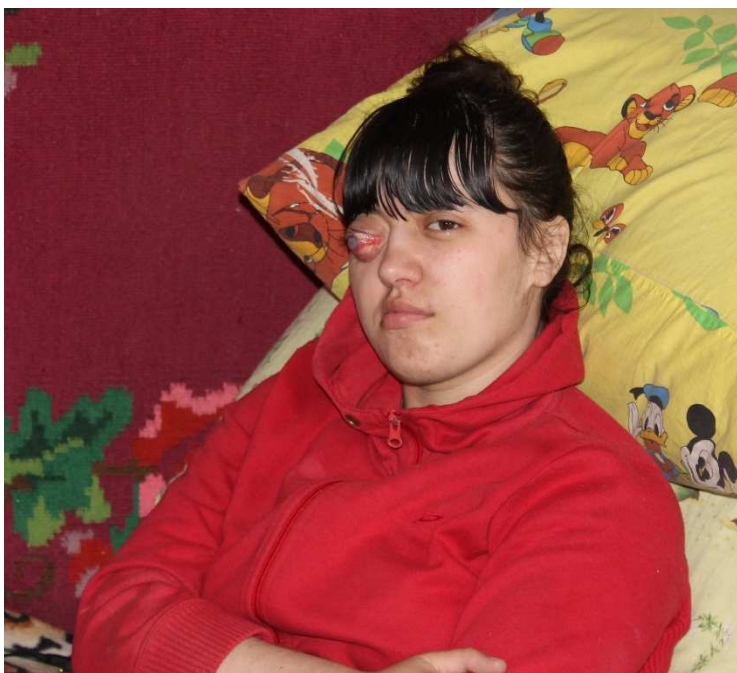
In een schriftje schreef Anna hoe blij ze en dankbaar ze is. Ze voelt zich een gezegend mens.

Hulp aan Maricia

Marcia is 21 jaar oud en woont met haar moeder Olga in Panacesti (Moldavië). Ze is ernstig ziek. Vader heeft vrouw en dochter verlaten en toont geen enkele belangstelling meer. Tot haar 17de jaar was Marcia een meisje net als alle andere meisjes. Op een dag wilde haar vader haar moeder slaan. Marcia kwam tussen hen instaan en kreeg een harde klap op haar rechteroog. Na een poosje bleek er een tumor te groeien op het geslagen oog. Haar gezondheid gaat hard achteruit. Ze kan nauwelijks meer lopen. Nu blijkt dat ze zeer waarschijnlijk ook hersenletsel heeft opgelopen van de klap. Het wordt steeds moeilijker om normaal te spreken.

Omdat Olga voor haar dochter moet zorgen heeft zij haar baan opgezegd. De staat betaald 220 euro per jaar en dat is hun enige inkomen. Het is niet genoeg, te meer omdat de kosten voor levensonderhoud sterk gestegen zijn in Moldavië. Onder de douche gaan was voor Marcia een hachelijke onderneming. De douche bevond zich in een hok buiten het huis. Het paadje er naar toe was geen klinkerpad maar een zandpad met de nodige gaten. Voetje voor voetje bewogen moeder en dochter naar buiten op weg naar de douche want Marcia was te zwaar om te tillen.

Een donateur in Nederland was geraakt door het verhaal van Maricia en besloot te helpen. Zij maakte mogelijk dat aan het huis een douche gebouwd kon worden. Bovendien zorgde de donateur er voor dat er medicijnen, kleding en voedsel voor Maricia gekocht kon worden. Daarmee was een grote angst weggenomen, want Olga wist niet hoe ze anders de strenge winter door moesten komen.

Olga vertelt dat ze ongelooflijk blij is met de geboden hulp. Als moeder wil je het beste voor je kind en wil je het graag gelukkig zien. Dat geldt voor alle moeders wereldwijd.

Zorg voor ouderen

Moldavië is het armste land van Europa met een zeer hoge werkloosheid, vooral in de dorpen. De meeste bejaarden wonen alleen en hebben geen familie meer om voor hen te zorgen. In Moldavië is het pensioen extreem laag, zodat bejaarden niet eens hun maandelijkse lasten kunnen betalen. Met een speciaal project komen we de armste bejaarden tegemoet in hun lichamelijke noden en wordt persoonlijke aandacht aan hen besteed.

Lokale kerken in Moldavië zijn samen met OM-Moldavië en Mensenkinderen een 'voedsel voor bejaarden'-project gestart. Hiervoor zijn in de dorpen de armste bejaarden geselecteerd. Dit gebeurt in nauw overleg met de lokale autoriteiten en kerken. In het kader van dit project krijgen

de bejaarden dagelijks een warme maaltijd thuisbezorgd. Niet alleen het eten is van grote waarde, maar ook de persoonlijke aandacht en – indien mensen dat op prijs stellen – de gesprekken over het geloof en het samen bidden en Bijbellezende.

Ion is een dankbaar mens

Eén van de bejaarden die dagelijks een maaltijd ontvangt is Ion. Hij is Mensenkinderen heel erg dankbaar, want het ouderenzorgproject heeft zijn leven veranderd. Hij is gehandicapt, maar hij krijgt nu iedere dag een warme maaltijd en hij hoort nu ook Gods Woord. Het weinig dat Ion van de Bijbel wist, had hij van zijn moeder gehoord. Zij is 8 jaar geleden overleden, en samen gingen ze wel eens naar de Orthodoxe Kerk.

Ion is blind en heeft geen benen meer. Hij beweegt zich voort met behulp van zijn handen en een klein stoeltje. Een half jaar geleden kreeg hij een audiobijbel, zodat hij zelf naar Gods Woord kon luisteren en meer te weten kon komen over de liefde die de Here Jezus voor hem heeft.

Ion is nu een blijmoedig christen. In de zomer van 2016 is hij gedoopt; zo liet hij zien dat hij zich aan de Jezus Christus toewijdt. Ion is blij dat hij van God nieuwe familieleden heeft gekregen: zijn broeders en zusters in het geloof.

e. Hulp aan dorpen

Een tractor voor een betere oogst

De dorpen Torfavan, Tretuk, en Vanevan liggen in het zuid oosten van Armenië. De bewoners zijn voor een groot deel Armeense vluchtelingen uit Azerbeidzjaan. Er wordt ongeveer 1380 hectaren grond bewerkt, waar 480 huishoudens aardappelen en 570 huishoudens graanproducten (koren en gerst) verbouwen.

De winters zijn lang (de dorpen liggen op bijna 2.000 meter hoogte) indien de sneeuw vroeg valt, dan redden ze het niet om de aardappelen tijdig uit de grond te krijgen vanwege gebrek aan goede machines. Nu zijn de dorpelingen afhankelijk van een oude tractor die uit een buurdorp moet komen, en dus te vaak te laat op het land verschijnt. Met als gevolg dat ze soms te laat zijn met inzaaien en ook weer met oogsten.

De bewoners van de drie dorpen hebben een coöperatie opgericht en in 2015 gezamenlijk een verzoek ingediend bij het Ministerie voor een tractor met subsidie. Helaas zijn de tractoren die de overheid verstrekt te licht voor de specifieke omstandigheden van dit gebied, en daarom is het verzoek afgewezen. De dorpsbewoners waren hier erg verdrietig over, voor hen is een dergelijke grote investering niet zelf te realiseren.

Mensenkinderen is daarom deze arme boeren gaan helpen en heeft een tractor met een zaai-machine en een aardappelrooimachine geleverd. De tractor brengt hoop voor de behoeftige dorpsbewoners en is een teken dat ondanks dat het hier kleine dorpen betreft, er toch andere mensen zijn die zich voor hen willen inzetten en naar hen omzien.

FINANCIËN

Balans per 31 december 2016

Activa	2016	2015
	€	€
<u>1 Materiële vaste activa</u>		
Bedrijfsmiddelen	8.479	8.509
<u>2 Vorderingen</u>		
Overige vorderingen	17.580	20.855
Overlopende activa	6.078	10.973
	23.658	31.828
<u>3 Liquide middelen</u>	417.144	469.452
Totaal	449.281	509.789
Passiva	2016	2015
	€	€
<u>4 Reserves en fondsen</u>		
Continuïteitsreserves	225.000	200.000
Reserve financiering activa	26.476	20.718
Overige reserves	142.317	197.442
	393.793	418.160
<u>5 Schulden op korte termijn</u>		
Crediteuren	3.448	544
Loonheffing en premies soc. verz.	7.593	5.777
Overige schulden en overlopende passiva	44.447	85.308
	55.488	91.629
Totaal	449.281	509.789

Staat van baten en lasten over 2016

Baten	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
<u>6 Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Collecten	85.829	45.500	104.412
Mailingacties	1.657.057	1.400.000	1.436.088
Giften en schenkingen	552.141	708.000	626.655
Nalatenschappen	116.937	15.000	236.537
	2.411.964	2.168.500	2.403.692
<u>7 Acties derden</u>	-	-	-
<u>8 Rentebaten en baten uit beleggingen</u>	2.673	5.000	4.840
Som der Baten	2.414.637	2.173.500	2.408.532
Lasten			
<u>9 Doelstelling voorlichting</u>	392.477	393.272	374.873
<u>10 Doelstelling hulpverlening</u>	1.700.927	1.462.079	1.683.499
<u>11 Eigen fondsenwerving</u>	227.021	240.146	245.409
<i>In % van baten uit eigen fondswerving:</i>	9,4%	11,1%	10,2%
<u>12 Beheer en administratie</u>	118.579	108.765	92.446
<i>In % van som der lasten</i>	4,9%	4,9%	3,9%
Som der Lasten	2.439.004	2.204.262	2.396.227
Resultaat	-24.367	-30.762	12.304
<u>Toevoeging/onttrekking aan:</u>			
Continuïteitsreserves	25.000	0	-160.838
Reserve financiering activa	5.758	0	1.905
Overige reserves	-55.125	-30.762	171.237
Resultaatbestemming	-24.367	-30.762	12.304
Besteed aan doelstellingen	2.093.404	1.855.351	2.058.373
Als percentage van totale baten	86,7%	85,4%	85,5%
Als percentage van totale lasten	85,8%	84,2%	85,9%

Kasstroomoverzicht

	2016	2015
	€	€
Tekort/Overschot boekjaar uit staat van baten en lasten	-24.367	12.304
Afschrijvingen	<u>3.990</u>	<u>3.494</u>
	-20.377	15.798
Veranderingen in vlottende middelen		
Toename/afname vorderingen en voorraden	8.170	2.003
Toename/afname kortlopende schulden	<u>-36.140</u>	<u>-69.080</u>
	-27.970	67.077
Kasstroom uit operationele activiteiten	-48.347	-51.279
Investeringen in materiële vaste activa	3.961	826
Desinvestering in materiële vaste activa	<u>-</u>	<u>-</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	3.961	826
Mutatie liquide middelen	-52.308	-52.105
Liquide middelen per eind boekjaar	417.144	469.452
Liquide middelen per begin boekjaar	<u>-469.452</u>	<u>-521.557</u>
	-52.308	-52.105

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Het kasstroomoverzicht verklaart de geldstromen in het boekjaar, uitgaande van het resultaat.

De afname van de liquide middelen komt door betalingen die in 2016 zijn verricht maar de afdrachten tellen mee als last in 2015.

Op het resultaat dienen nog wel een aantal correcties gemaakt te worden. Bijvoorbeeld afschrijvingen. Deze kosten zijn wel verantwoord als kosten, maar daar vindt geen feitelijke betaling voor plaats. Daarom hebben ze geen invloed op de liquide middelen. Investerings- en desinvesteringen zijn niet verwerkt in het resultaat. Deze mutaties hebben wel invloed op de liquide middelen. Dit geldt ook voor vorderingen en schulden.

Algemene toelichting

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPMAKEN VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgemaakt conform Richtlijn 650 inzake “Fondsenwervende instellingen” zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Stichting Mensenkinderen is vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van voorgaand jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, als gevolg van een nieuwe verdeelsleutel, slechts voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Begrotingscijfers

De begrotingscijfers zijn gebaseerd op de door het bestuur vastgestelde begroting, inclusief eventuele geautoriseerde wijzigingen.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden primaire financiële instrumenten verstaan, zoals vorderingen en schulden. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschafwaarde verminderd met afschrijvingen, die zijn gebaseerd op basis van de geschatte economische levensduur.

De afschrijvingslasten zijn berekend op basis van een percentage van de aanschafwaarde.

VLOTTENDE ACTIVA

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde of, als beperkingen in de vrije beschikbaarheid daartoe aanleiding geven, op een lagere waarde.

Vorderingen en schulden

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij de kostprijs afwijkt van de nominale waarde. In dat geval wordt de vordering gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Afwijkingen tussen de kostprijs en de nominale waarde kunnen onder meer ontstaan door (dis)agio of transactiekosten. Indien nodig wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen, waaronder voorzieningen voor oninbaarheid.

RESERVES EN FONDSEN

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd ter dekking van toekomstige uitgaven inzake bijzondere doeleinden. Aan de vorming van een bestemmingsreserve ligt een bestuursbesluit ten grondslag.

Overige reserves

Dit is het vrij besteedbaar deel van het vermogen.

Pensioenen

De pensioenverplichtingen aan werknemers zijn ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. De over het boekjaar verschuldigde premie wordt ten laste van het resultaat gebracht. Verder wordt beoordeeld of er naast de premie andere verplichtingen uit de uitvoering- of verzekeringsovereenkomsten of uit toezeggingen aan werknemers bestaan. In dat geval wordt een voorziening opgenomen. Als de looptijd van deze verplichtingen zich over meerdere jaren uitstrekt wordt de voorziening gewaardeerd op contante waarde, berekend met een rentevoet op basis van het gemiddelde rendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties. Vorderingen (niet zijnde premieafrekeningen) uit hoofde van de uitvoering- of verzekeringsovereenkomst, zoals winstdelingen en restituties op basis van een besluit van het pensioenfonds, worden uitsluitend in de balans opgenomen als de ontvangst hiervan onherroepelijk vaststaat.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

De baten en projectgiften worden verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

De lasten en projectafdrachten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar dat deze betrouwbaar zijn te schatten. Voorschotten worden verantwoord op het moment van ontvangst, mits niet in eerdere jaren verantwoord.

Overschotten worden toegevoegd bij de algemene middelen.

Toelichting op de balans per 31 december 2016

VASTE ACTIVA

<u>1 Materiële vaste activa</u>	<u>Bedrijfsmiddelen</u>
<i>Benodigd voor de bedrijfsvoering</i>	
Boekwaarde per begin boekjaar	8.509
Bij:	
Investeringsen	<u>3.961</u>
	12.470
Af:	
Afschrijvingen	<u>3.990</u>
Boekwaarde per einde boekjaar	<u>8.479</u>
Afschrijvingspercentages	20%-33 %

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
<u>2 Vorderingen</u>		
<u>Overige vorderingen</u>		
Vordering giften	6.625	16.763
Vordering acties derden	1.500	1.500
Overige	<u>9.455</u>	<u>2.592</u>
	<u>17.580</u>	<u>20.855</u>
<u>Overlopende activa</u>		
Vooruitbetaalde projecten	-	-
Vooruitbetaalde verzekeringen	1.410	3.822
Vooruitbetaalde kosten	3.418	4.405
Te vorderen rente	<u>1.250</u>	<u>2.746</u>
	<u>6.078</u>	<u>10.973</u>

3 Liquide middelen

ING Zakelijke bankrekening	1.274	3.524
ING Zakelijke girorekening	11.341	29.900
ING Vermogen spaarrekening	566	63.979
Moneyou spaarrekening	100.091	100.732
Regiobank meerkeuze sparen	-	65.961
SNS zakelijk sparen	100.000	101.465
Rabobank spaarrekening	-	46
Rabobank bankgarantie	2.750	2.787
Rabobank rek. courant	295	63
Rabobank Doelreserveren	100.000	-
KNAB kwartaalspaarrekening	100.157	100.481
KNAB zakelijke bankrekening	465	98
Kasgeld	205	416
	417.144	469.452

4 Reserves en fondsen

	2016	2015
<u>Continuïteitsreserves</u>		
Stand per begin boekjaar	200.000	360.838
Bij / af:		
Volgens bestemmingsresultaat	25.000	-160.838
Stand per einde boekjaar	225.000	200.000

Continuïteitsreserves

De continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Hiervoor ligt een bestuursbesluit ten grondslag. De kosten over 2016 worden gebruikt voor de berekening van de continuïteitsreserve voor 2016. Hierbij is het uitgangspunt: alle kosten van 2016 gedeeld door twee met uitzondering van kosten die een verplichting hebben van een jaar zoals bijvoorbeeld abonnementen en verzekeringen, die worden meegenomen voor één jaar. Daarnaast worden de kosten voor mailingen niet voor een halfjaar meegenomen maar voor een klein sober bedrag.

Reserve financiering activa

Stand per begin boekjaar	20.718	18.813
Bij / af:		
Volgens bestemmingsresultaat	5.758	1.905
Stand per einde boekjaar	26.476	20.718

Reserve financiering activa

Dit deel van het eigen vermogen kan niet zondermeer worden besteed, omdat daarmee de activa voor de bedrijfsvoering zijn gefinancierd. De reserve is hoger omdat de afschrijvingen worden gereserveerd om herinvesteringen te kunnen doen.

Overige reserves

Stand per begin boekjaar	197.442	26.205
Bij / af:		
Volgens bestemmingsresultaat	-55.125	171.237
Stand per einde boekjaar	142.317	197.442

5 Schulden op korte termijn

Crediteuren	3.448	544
Af te dragen loonheffing en premies soc. verz.	7.593	5.777

Overige schulden en overlopende passiva

Te betalen projectafdrachten	-	53.650
Te betalen accountantskosten	6.050	6.201
Reservering vakantiegeld	10.686	8.290
Te betalen pensioenen	-	-
Te betalen bankkosten	13.405	10.016
Te betalen diverse overige kosten	14.306	7.151
	44.447	85.308

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Financiële verplichtingen

Huur kantoorruimte

Ingaande 16 april 2013 is er een huurcontract afgesloten ter zake van een kantoorruimte aan de Spoorlaan in Nunspeet. De overeenkomst is aangegaan voor de duur van 5 jaar. De huur bedraagt thans € 8.400 per jaar exclusief indexering. Elk jaar wordt de huur verhoogt met het consumentenprijsindexcijfer.

Er is een bankgarantie verstrekt betreffende de huurverplichting ten bedrage van € 2.750.

Huur copier

Ingaande 28 maart 2013 is er een contract afgesloten voor een multifunctionele printer / copier. De overeenkomst is aangegaan voor een duur van 5 jaar. De kosten bedragen € 3.342 per jaar.

Lening en vordering

De stichting is een lening van €18.000.- aangegaan in verband met een project. Tegenover deze lening staat tevens een vordering van €18.000.- als gevolg van een periodieke gift. In de jaarrekening zijn deze 2 posten gesaldeerd. De looptijd bedraagt 4 jaar (tot 2020).

Toelichting op de staat van baten en lasten 2016

6 Baten uit eigen fondswerving

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Collecten	85.829	104.411
Mailingsacties	1.657.057	1.436.088
Giften en schenkingen	552.141	626.655
Nalatenschappen	116.937	236.537
Totaal	<u>2.411.964</u>	<u>2.403.691</u>

7 Baten uit acties van derden

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
EO-Metterdaad via EZA	-	-

8 Rentebaten en baten uit beleggingen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Rente bankrekeningen	2.673	4.840
Bruto beleggingsresultaat	2.673	4.840
Kosten beleggingen	-	-
Netto beleggingsresultaat	<u>2.673</u>	<u>4.840</u>

De toerekening van algemene lasten vindt plaats op basis van de verdeling van de Fte's naar soort activiteit. De verdeelsleutel is in 2016 geactualiseerd en is thans als volgt: voorlichting 48,7%, hulpverlening 13,8%, fondswerfkosten 8,4% en beheer en administratie 29,1%. De vergelijkende cijfers voor 2015 zijn ook op basis van deze verdeelsleutel weergegeven.

Mailingkosten voor uitingen die zowel voorlichtend als fondsenwervend zijn worden verdeeld o.b.v. 50/50.

9 Doelstelling voorlichting

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Mailingskosten	192.792	218.723
Promotiekosten	1.238	1.437
Personeelskosten	138.621	109.398
Huisvestingskosten	6.119	5.263
Kantoor- en algemene kosten	51.764	38.350
Afschrijving en rente	1.943	1.702
	<u>392.477</u>	<u>374.873</u>

10 Doelstelling hulpverlening

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Afdracht projecten	1.487.419	1.476.393
Projectmanagement	147.579	151.215
Bankkosten projecten	4.606	4.110
Reis- en verblijfkosten	5.090	7.941
Personeelskosten	39.281	31.000
Huisvestingskosten	1.734	1.491
Kantoor- en algemene kosten	14.667	10.867
Afschrijving en rente	551	482
	<u>1.700.927</u>	<u>1.683.499</u>

11 Eigen fondsenwerving

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Mailingkosten	192.792	218.723
Personeelskosten	23.910	18.869
Huisvestingskosten	1.055	908
Kantoor- en algemene kosten	8.929	6.616
Afschrijving en rente	335	293
	<u>227.021</u>	<u>245.409</u>

12 Beheer en administratie

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Personeelskosten	82.831	65.369
Huisvestingskosten	3.656	3.145
Kantoor- en algemene kosten	30.931	22.915
Afschrijving en rente	1.161	1.017
	<u>118.579</u>	<u>92.446</u>

Overzicht van de algemene lasten

	Gerealiseerd 2016	Begroot 2016	Werkelijk 2015
Personeel			
Salarissen	195.138	200.000	158.978
Sociale lasten	34.659	32.950	24.863
Pensioenlasten	19.253	20.800	15.231
Verzekeringen	4.090	4.042	4.063
Overige personeelskosten	31.503	22.500	21.501
Totaal personeelskosten	284.643	280.292	224.636
Huisvesting			
Huur	8.703	8.700	8.626
Overige huisvestingskosten	3.861	3.000	2.180
Totaal huisvestingskosten	12.564	11.700	10.806
Kantoor- en algemene kosten			
Kantoorbenodigdheden en contributies	2.760	2.800	2.803
ICT en telecom	27.526	20.705	20.605
Kosten bestuur	9.000	9.000	9.000
Kosten vrijwilligers	6.000	4.500	7.375
Kosten betalingsverkeer	28.512	23.250	24.269
Kosten accountantscontrole	6.207	6.050	6.101
Externe expertise	16.211	7.965	5.705
Overige algemene kosten	10.076	3.100	2.890
Totaal kantoor- en algemene kosten	106.292	77.370	78.748
Afschrijving en rente			
Afschrijvingen	3.990	4.400	3.494
Rentelasten	-	-	-
Totaal afschrijving en rente	3.990	4.400	3.494
TOTAAL ALGEMENE LASTEN	407.489	373.762	317.684

Lastenverdeling conform bijlage C van de richtlijn RJ-650

	Doelstelling		Werving baten	Beheer & administratie	Totaal 2016	Begroot 2016	Werkelijk 2015
	Projecten Oost- Europa	Voorlichting en bewustwording					
Subsidies en bijdragen							
Afdrachten	1.644.694				1.644.694	1.410.500	1.639.659
Aankopen en verwervingen							
Uitbesteed werk							
Publiciteit en communicatie		194.030	192.792		386.822	420.000	438.884
Personeelskosten	39.281	138.621	23.910	82.831	284.643	280.292	224.958
Huisvestingskosten	1.734	6.119	1.055	3.656	12.564	11.700	10.806
Kantoor- en algemene kosten	14.667	51.764	8.929	30.931	106.291	78.369	78.426
Afschrijving en rente	551	1.943	335	1.161	3.990	3.942	3.494
TOTAAL	1.700.927	392.477	227.021	118.579	2.439.004	2.204.262	2.396.227

Lasten als percentage van de baten 2016

	Werkelijk 2016	%	Werkelijk 2015	%
Baten uit eigen fondsenwerving	2.411.964	99,9%	2.403.692	99,8%
Acties derden	-	0,0%	-	0,0%
Overige baten	2.673	0,1%	4.839	0,2%
<u>Som der baten</u>	2.414.637	100%	2.408.531	100%
Doelstelling voorlichting	392.477	16,3%	374.873	15,6%
Doelstelling hulpverlening	1.700.927	70,4%	1.683.499	69,9%
Eigen fondsenwerving	227.021	9,4%	245.409	10,2%
Beheer en administratie	118.579	4,9%	92.446	3,8%
<u>Som der lasten</u>	2.439.004	101%	2.396.227	99,5%
<u>Resultaat</u>	-24.367	-1,0%	12.304	0,5%

Doelstelling als percentage van de baten 2016

	Werkelijk 2016	%	Werkelijk 2015	%
Som der baten	2.414.637		2.408.531	
Doelstelling voorlichting	392.477	16,3%	374.873	15,6%
Doelstelling hulpverlening	1.700.927	70,4%	1.683.499	69,9%
Totaal		86,7%		85,5%

Doelstelling als percentage van de lasten 2016

	Werkelijk 2016	%	Werkelijk 2015	%
Som der lasten	2.439.004		2.396.227	
Doelstelling voorlichting	392.477	16,1%	374.873	15,6%
Doelstelling hulpverlening	1.700.927	69,7%	1.683.499	70,3%
Totaal		85,8%		85,9%

Kosten beheer en administratie

Onder kosten van beheer en administratie vallen de kosten die gemaakt zijn in het kader van (interne) beheersing en administratievoering, deze kosten zijn niet toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten. Stichting Mensenkinderen heeft als norm voor deze kosten een maximum van 10% van de totale lasten vastgesteld.

Kosten eigen fondsenwerving

De norm van het CBF voor het percentage kosten van eigen fondsenwerving is maximaal 25% en stichting mensenkinderen heeft een maximum van 20% vastgesteld.

Medewerkers

Afgelopen boekjaar waren gemiddeld 4,4 personen (FTE) in loondienst (voorgaand jaar 3,4 FTE).

Bestuur

Het onbezoldigde bestuur ontvangt een vrijwilligersvergoeding. Er zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt aan bestuurders.

Ondertekening Bestuur d.d. 2017

.....

J. Renkema (voorzitter)

.....

P. Rozeboom (secretaris)

.....

E. Kars (penningmeester)

.....

H. Scholing

.....

A. van Dekken

.....

W. Evers

Overzicht verschillen werkelijk en begroot

Baten	Werkelijk 2016	Begroot 2016	Verschil
<u>Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Collecten	85.829	45.500	40.329
Mailingacties	1.657.057	1.400.000	257.057
Giften en schenkingen	552.141	708.000	-173.859
Nalatenschappen	116.937	15.000	101.937
	2.411.964	2.168.500	225.464
<u>Acties derden</u>	-	-	-
<u>Overige baten</u>			
Rentebaten en baten uit beleggingen	2.673	5.000	-2.327
Som der Baten	2.414.637	2.173.500	223.137
Lasten			
<u>Doelstelling voorlichting</u>	392.477	393.272	-2.928
<u>Doelstelling hulpverlening</u>	1.700.927	1.462.079	238.244
<u>Eigen fondsenwerving</u>	227.021	240.146	-13.493
<u>Beheer en administratie</u>	118.579	108.765	8.540
Som der Lasten	2.439.004	2.204.262	230.362
Resultaat	-24.367	-30.762	-7.225

Toelichting op overzicht verschillen werkelijk en begroot

Baten

In 2016 mogen wij ons weer verheugen in het feit dat we weer meer donateurs hebben mogen verwelkomen. Ondanks de stijgende lijn die in 2014 is ingezet m.b.t. nieuwe donateurs heeft het bestuur van Mensenkinderen ervoor gekozen om de begroting van 2016 behoudend te begroten.

Wanneer we de baten uit nalatenschappen niet meetellen, omdat we die minimaal begroten, dan zien we dat de inkomsten van Mensenkinderen met € 127.873 zijn gestegen t.o.v. 2015. De inkomstenstijging is met name toe te schrijven aan de stijging van giften en schenkingen. Er is een toenemend aantal donateurs dat gebruik maakt van de aantrekkelijke wijze van schenken middels periodieke gift in geld.

Doelstelling voorlichting

Het verschil tussen werkelijke en begroot is minimaal.

Doelstelling hulpverlening

Vanwege de stijgende mailinkomsten en inkomsten uit nalatenschappen, konden in 2016 aanmerkelijk meer projecten gefinancierd worden dan begroot.

De uitvoeringskosten konden net als voorgaand jaar laag gehouden worden o.a. door de transfers naar het buitenland zoveel mogelijk te clusteren.

Eigen fondsenwerving

Er is in 2016 € 13.125 minder uitgegeven voor eigen fondsenwerving dan begroot. Dit is als volgt te verklaren:

- Herziening van het mailplan. In 2016 hebben we een nieuwe selectie gemaakt op onze mailplanning, waardoor een aantal titels zijn vervallen met als gevolg lagere kosten.

Beheer en administratie

De kosten voor beheer en administratie zijn in 2016 € 9.814 hoger dan begroot.

De verklaring hiervoor is als volgt:

- Overstap naar een nieuwe pensioenmaatschappij voor het personeel en kosten voor advies inzake strategie en marketing. De genoemde kosten waren niet begroot.

Algemene opmerkingen

Enkele andere zaken die in 2016 extra kosten met zich meebrachten zijn de volgende:

- In 2016 hebben we een nieuwe automatiseringsmodule laten ontwikkelen om zo betere overzichten te kunnen generen.
- De kosten voor CBF zijn aanzienlijk verhoogt.
- Het doorontwikkelen van de nieuwe website.
- Hogere bankkosten als gevolg van meer ontvangen giften.
- Meer porti-kosten door aanschaf van extra postzegels in verband met prijsverhoging per 1 januari 2017.

Begroting 2017

Baten	Begroting 2017	Begroting 2016	Werkelijk 2016
<u>6 Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Collecten	75.500	45.500	85.829
Mailingacties	1.400.000	1.400.00	1.657.057
Giften en schenkingen	727.000	708.000	552.141
Nalatenschappen	15.000	15.000	116.937
	2.217.500	2.168.500	2.411.964
<u>7 Acties derden</u>	-	-	-
<u>8 Rentebaten en baten uit beleggingen</u>	1.000	5.000	2.673
Som der Baten	2.218.500	2.173.500	2.414.637
Lasten			
<u>9 Doelstelling voorlichting</u>	416.915	393.272	392.477
<u>10 Doelstelling hulpverlening</u>	1.460.808	1.462.079	1.700.927
<u>11 Eigen fondsenwerving</u>	255.861	240.146	227.021
<i>In % van baten uit eigen fondswerving:</i>	11,5%	11,1%	9,4%
<u>12 Beheer en administratie</u>	115.572	108.765	118.579
<i>In % van som der lasten</i>	5,1%	4,9%	4,9%
Som der Lasten	2.249.156	2.204.262	2.439.004
Resultaat	-30.656	-30.762	-24.367
Besteed aan doelstellingen	1.877.723	1.855.351	2.093.404
Als percentage van totale baten	84,6%	85,4%	86,7%
Als percentage van totale lasten	83,5%	84,2%	85,8%

Toelichting op begroting 2017

Baten

Mensenkinderen heeft in de begroting voor de inkomsten giften en collecten verhoogt. Dit in verband de verwachte toename van inkomsten door de nieuwe relatiemanager fondsenwerving en bewustwording.

Doelstelling voorlichting

Mensenkinderen heeft in 2017 € 23.643 meer begroot voor voorlichting. De extra kosten zijn als volgt te verklaren; Het aantal donateurs is in 2016 weer gegroeid ten opzichte van 2015. Dit betekent meer kosten.

Doelstelling hulpverlening

De kosten zijn iets verlaagd de reden hiervoor is om de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden door o.a. de transfers naar het buitenland zoveel mogelijk te clusteren.

Eigen fondsenwerving

De stijging van € 15.715 komt onder andere door de invulling van de vacature voor relatiemanager fondsenwerving en bewustwording in 2016 waren de kosten van de vacature begroot vanaf april en in 2017 zijn de kosten begroot voor een volledig jaar. En daarnaast de stijgende porti-, druk- en mailingskosten als gevolg van een stijgend donateur bestand.

Beheer en administratie

De begrote kosten voor beheer en administratie zijn verhoogd in verband met de invulling vacature voor de relatiemanager fondsenwerving en bewustwording. In 2016 waren de kosten van de vacature begroot vanaf april en in 2017 voor het gehele jaar.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van Stichting Mensenkinderen

A. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Mensenkinderen te Nunspeet gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Mensenkinderen per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Mensenkinderen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 650 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur van de stichting onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Hoevelaken, 22 juni 2017

MTH accountants & adviseurs B.V.

was getekend

F.W. Kaai AA